

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . . . K 30—
pol leta 15—
četrta leta 7-50
na mesec 2-50

za Nemčijo:

celo leto naprej K 34—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 40—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakica.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izjava vsak dan zvečer izveščenja modela in pravnike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 63 mm širok prostor: enkrat po 8 vln, dvakrat po 7 vln, trikrat po 6 v. Poslano (enak prostor) 16 vln, parte in zahvale (enak prostor) 10 vln. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisemne naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hoji ponj:

celo leto naprej K 28— četrta leta 7—
pol leta 14— na mesec 2-30

Posamezna številka velja 12 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Politični položaj.

Odkar je vitez Seidler naznanil, da si je ministrski predsednik uredil posebni ustavopravni oddelek, ki pripravlja načrt za revizijo ustave na podlagi sistema narodnostnih okrožij v posameznih kronovinah, opažamo pri Nemcih zelo zanimive pojave. Dokler je vlada na naše deklaracije odgovarjala le s splošnimi frazami, so se takozvani »trezni Nemci« napram nam radi pogajali z avtonomističnimi namigavanji. Proti »fantazijam« naše deklaracijske politike so postavljali »realnost« okrogne sistema in podobnih lekov iz predvojnne dobe. Sedaj je postalo uresničeno, da dunaški avtonomistični načrtovi v toliko aktualni, da je vlada pričela izdelovati že tozadnje predloge. Toda, kaj pravijo na to Nemci? Naenkrat se jim je zazdelo, da je cela stvar še preuranjena in v nemških listih čitamo, da »strasti slovenskih narodov v Avstriji popuščajo, odkar postaja zmešnjava na Ruskem vedno večja«. To je značilno in nam dokazuje, da se Nemci niti z najskromnejšo ureditvijo narodnostnih razmer ne bi sprijaznili, v kolikor bi bila ta na kvar njihovega dosedanjemu absolutnemu gospodstvu. Seidler bo torej naletel s svojim avtonomističnim programom tudi na nemški odpor. V ostalem smemo biti na načrt Seidlerjeve avtonomije radovedni. Delo je izročeno — štirim nemškimi profesorjem.

Ako nemški listi trdijo, da odklanjajo Čehi »seidlersko« revijo ustave, je ta trditve nepopolna. Odklanjajo jo z isto energijo tudi Jugoslovani. Napram vsemu trudu interesiranih krogov, ki vedno znova poskušajo skonstruirati nasprotstvo med češko in jugoslovansko politiko, si mora biti naša javnost na jasnejši, da Jugoslovanski klub ne pozna nobenega kompromisa na račun svoje deklaracije. Pri tej priliki naj tudi omenimo razne razlage, ki so se raznašale povodom zadnjega glasovanja o budgetnem provizoriju v proračunskem odseku. Jugoslovani da so se pri tem glasovanju odstranili, kar pomenja, da so svojo taktiko znatno omilili. To vse skupaj ni res. S tem da se je vlada pobotala s Poljaki, si je zagotovila v proračunskem odseku večino 28 glasov (od 53). Do bojnega glasovanja sploh ni prišlo in zato ni bilo neobhodno potrebno, da so vsi jugoslovanski zastopniki navzoči. Res je bila tisti dan večina jugoslovanskih zastopnikov v proračunskem odseku nujno zaposlena drugje, toda navzoč je bil poslanec dr. Lajinja, ki je že v debati poudarjal odločno opozicijsko stališče »Jugoslovanskega kluba« ter je seveda tudi proti provizoriju glasoval. Podobno je bilo tudi s češkimi poslanci.

Sedaj se nahaja proračunski provizorij v plenumu zbornice in tu bodo naši poslanci dokazali, kako napačna so vsa domnevanja, da bi nameravali Jugoslovani le količak odnehati v svojem ostrem odporu proti sedanjemu režimu. Sicer pa z glasovanjem v proračunskem odseku računamo za vlado še niso popolnoma čisti. Šele kadar bo opravljeno glasovanje v zbornici sami, bo vlada lažje spala. Zbornica šteje danes 474 poslancev. Po glasovanju v proračunskem odseku so za vlado Nemci, Poljaki, bukovinski Rusini, Rumuni in del Italijanov. Pri najoptimističnejšem štejejo je to okrog 250 glasov, večina je torej prav neznanica. K temu pa pride še, da Poljski klub nikakor ni »kakor en mož«. V tem oziru opozarjamo na poročilo našega dunajskega poročevalca. Ako zmanjka v odločilnem trenutku iz zbornice tucat Poljakov — kaj potem? Seveda računa vlada na svojo »tajno rezervno«, nemške socijalne demokrate, ki naj, če bo treba, z obilno nenavzočnostjo zmanjšajo število opozicijskih glasov — toda to je sredstvo, ki lahko tudi odpove.

Danes se pričinja v državnem zboru drugo branje proračunskega provizorija. Debatna bo zanimiva.

g Dunaj, 15. oktobra.

Poljska stvar precej duši pravo veselje naših oficijozov. V oni znameniti seji »Kola Poljskega«, ki je glasovala za vstop v vladno večino, je bilo navzočih le 36 poslancev od 71, a še od teh jih je bilo 7 proti vladi. Kaj pa ostalih 35 poslancev? Zakaj so se odtgnili tej seji in kako bodo glasovali v zbornici? Mnogi Poljaki imajo precejšnjo »mačka« vsled tega glasovanja v klubu in proračunskem odseku. Kakor mora vsi nad njimi zavest, da ne ravna prav, da so se zopet ločili od vseh drugih slovenskih zastopnikov, kar bi jim utegnilo pozneje škodovati. Jutri ne bo v zbornici med Poljaki prav nikakega navdušenja za zvezo z — Nemci proti vsem ostalim Slovanom. Ako jih ne bodo držali na udi, jih bo veliko manjkalo pri glasovanju!

Poljake hočejo potolažiti in navezati nase s skorajšnjim imenovanjem regenta: nadškof Kakowski, knez Lubomirski in grof Ostrowski. Vsa taka mamila so seveda precej zaman, dokler ne bi bile take državne naprave, da bi Poljake od Karpatov odvojila. Druga vaba za Poljake je namena vlade, da vzpostavi mestni svet v Lvovu. Ni pa še gotovo, ali naj zopet skliče za razpuščenim mestni svet, ali naj razpiše nove volitve. (Kakor znano, v Bosni vlada neke sklicati sabora; pravi, da je bil prejšnji razpuščen, nove volitve pa je težko izvesti! — Kako je to, da pa za Lvov, oficijozno je razmišljalo možnost, da bi bil sklican razpuščen mestni svet?)

Nemci obnavljajo svoj »Nationalverband«, ki naj po novim imenom postane nekaka prosta koalicija nemških nacionalnih strank. Načelnik pa ne bo več Dobner, temveč post. Stölzel ali pa bivši minister Urban.

Pod predsedstvom viteza Seidlerja se je vršil danes popolnoma ministrski svet, ki je razpravljal o političnem položaju.

Nova velika intriga?

Pod tem naslovom smo priobčili v soboto »razkritja«, ki jih je napisal v dunajski »Information« nek K. Izrekli smo domnevo, da spadajo tudi ta razkritja v serijo tistih podlih poskusov, ki naj diskreditirajo jugoslovansko narodno politiko. Konstatirali smo, da je bilo »razkritje« v »Information« silno nespretno prirejeno, tako, da je bila mistifikacija za vsakega, ki pozna naše razmere, na prvi pogled jasna. Toda tudi takrat, ko je Friedjung razkrival »srbske dokumente«, je bila stvar za poznavalce razmer smešna — in vendar je nastala iz nje evropska afera. Zato smo se čutili v najnovejšem slučaju dolžne, da »obesimo stvar na veliki zvone«, ker le na ta način je mogoče podobne intrige takoj uspešno in korenito uničiti, predno se iz njih rodijo nove. V ostalem nam poročajo z Dunaja, da se v gostinih krogih cela afera kot važna kolportira. V kolikor smo informirani, je bilo »razkritje« tudi v docela resnem namenu vprizorjeno. Morda se nam še posreči dognati, kdo so nepošteni avtorji.

Skrivnostne osebe, na katere se sklicuje »Information«, so sedaj identificirane. Stori la je to tržaška »Edinost«, od katere smo tudi izvedeli, kaj je pokojni Kristof tržaški Slovenecem hudega očital. Nadalje nam je poslal gospod Munih, na katerega se dopisnik »Information« sklicuje kot na nekako pričo, pismo, iz katerega je pač dovolj jasno razvidna vsa nedostojnost velikega razkritja.

»Edinost« pravi: Kristof je bil odvetniški steno-graf, ki ni imel nikdar ničesar opraviti z našo politiko. Dokler je bil v pisarni katerega narodnega odvetnika, je bil narodnjak, če je bil pri socialnem demokratu, je bil socialni demokrat, ki je napadal nas na socialnodemokratskih shodih, ko pa je po lastni krivdi izgubil službo, tudi tam, je par mesecov poročal »Slovenec« tržaške dne-vne novice. Ker je v pismu, nastavljenem na »Slovenca«, očital tržaški pošti zlorabo uradne oblasti, češ, da njegova, »Slovenec« namenjena pisma izročila uredništvu »Edinosti«, ker je leta prej imela poročila o opisanih dogodkih, kot pa »Slovenec«, ga je cenzurna oblast ova-dila državnemu pravdnstvu in je bil tudi pred tržaškim okrožnim sodiščem obsojen. Pri razpravi je očital tudi nam, da pošiljamo našega slugo za njim, da jemlje njegova pisma iz poštne škrinje, menda v zahvalo, ker smo mu malo prej zastoj objavljali podatke njegove »begunske posredovalni-ce«. Zadnji čas se je bavil z meštarstvom, dokler ni smrtno obel. Publicist, časnikar, ni bil nikoli in z našimi očijmi političnimi krogi ni nikdar bil niti v najmanjšem stiku. V naši politiki sicer ni nikakršnih tajnosti, a če bi tudi bile, bi bil Kristof pač zadnji, ki bi bil imel dostop do njih. Isto velja o njegovem prijatelju (kot je rečeno v onem dopisu) Ivanu Androvicu, ki je nižji uradnik pri parobrodni družbi »Dalmatija«. Ki izdaja razne politične in nepolitične brošure in si jih dajo po drugih prevajati v nemščino. Ker mož nima za svoja raziskavanja potrebne znanstvene podlage, si je lahko misliti, koliko veljajo njegovi spisi. To mu je tudi pred nekaj meseci povedala »Edinost«, in zato menda tudi ni prav poseben naš prijatelj. V našem političnem življenju ni sodeloval nikdar in ga tudi osebno pozna le malokdo. Časnikar Mu-

nih je že meseca decembra leta 1912, prostovoljno, zaradi bolezni, izstopil iz našega uredništva in se tudi izselil iz Trsta. I. Kušar je že leta sem vodja našega inse-ratnega oddelka in se niti najmanj ne ba-vi s politiko. Munih in Kušar nista bila nikdar v kaki zvezi s Kristofom in An-drovicom. Stangerjev služaj, je bil čisto na-vadno žaljenje narodne časti.

Gospod Munih pa nam piše: Z ozi-rom na članek v »Slovenskem Narodu« z dne 6. t. m., se smatram dolžnim, da poja-snim zadevo pokojnega Kristofa, v kolikor prihaja pri »razkritjih« v »Information« v postev moja oseba. Obžalujot svojo igno-ranco, moram predvsem konstatirati, da mi je bila eksistenca »znanega« hrvaškega pisatelja Androviča dosedaj popolnoma neznana in da še danes ne vem, če ta »znanje« hrvaški pisatelj živi še kje drugje ali s samo v fantaziji zaupnika »Infor-mation«. Mihaela Kristofiča, ki je bil po poklicu odvetniški uradnik — sem spoznal leta 1909, kot sourednik »Edinosti«. Bil je tedaj priista jugoslovanske socijalne demo-kratske stranke, za katero je agitiral po deželi in nastopal tudi kot govornik na shodih. Menda leta 1912, je izstopil iz stranke, menda zato, ker mu je bila premalo odločna v narodnih vprašanjih. Blizje sem se seznanil z njim leta 1912. Bil je radikalen Jugoslovani in strasten politik, a njego-vo publicistično delovanje se je kolikor meni znano — omejilo na neki v »Glasovlju« marca 1914, objavljeni članek proti irre-dentizmu. Da bi bil Kristofič pustil kak manuskript pod naslovom »Patriotizem tr-žaških Slovencev in njih politično kulturni boj s posebnim ozirom na irredentizem« ali kaj podobnega, moram najmanj dvomiti, gotovo pa je, da on ni imel v rokah nikakih dokumentov, ki bi bili v stanu kakor si bilo kompromitirati katerega izmed trža-ških Slovencev in tudi ne vem, kako in s čem bi bili tržaški Slovenci ali njih voditelji ubogemu Kristofiču do zadnjega momenta grenili življenje. Jaz torej res z vsem tem ne bi vedel prav nič povedati. — Omenil sem, da Kristofič sploh ni bil pu-blicist in on se tudi sam ni nikdar izdajal za takega. Prepričan sem, da bi se še v grobu obrnil, ko bi kot jugoslovanski mak-simalist vedel, da se njegovo ime zlorablja proti jugoslovanski deklaraciji z dne 30. maja t. l. On bi mogel k večjemu veljati kot dokaz, kako misli o tej deklaraciji naš du-ševni proletarijat, oziroma naša nižja inte-ligenca; to pa bi bilo ravno proti onim, kar naj bi dokazala »senzacionalna« »razkrit-ja« v »Information«. Prepričan sem nam-reč, da bi nesrečni Kristofič, ko bi še živel, imel na deklaraciji naše parlamentarne delegacije in iz te izvirajoči politični — taktiki ugovarjati k večjemu eno, da je namreč premalo radikalna. Da rekapitulir-am na kratko: To najnovejšo, ravnotako neumno kakor zlobno »razkritje«, je čisto navadno falotstvo in jaz, ki sem zastopal vedno skrajno radikalno jugoslovanski na-radni program, moram najodločneje pro-terirati, da se hoče mojo neznanost o sebi zlorabljati in kompromitirati na tako ne-dostojen način, ter navajati moje ime kot nekak dokaz, kakor da bi sedanja politika voditeljev tržaških Slovencev ne bila v so-glasju z voljo naroda. Štore pri Ce-lju, dne 7. oktobra 1917. — Andrej Munih.

Nadomestne občinske volitve v Zagrebu

Včeraj so se pričele v Zagre-bu nadomestne občinske volitve. Na-proti si stojte dve stranki: združeni koalicijski in Starčevićanci (milinovci) ter frankovci. Pričakovati je, da bo dosegli kandidati združenega me-ščanskega odbora odločno zmago. Vče-raj 15. t. m. so bile nadomestne volitve za I. volilni zbor (8 kandidatov), danes se vrše za II. volilni zbor (11 kandida-tov), jutri pa za III. (10 kandidatov). Volilni boj je silno oster. Frankovci po-stopajo popolnoma po »starem sistemu« osebnih napadov in nasprotiki jim mo-raj slediti... Originalen je frankovski volilni oklic, ki očita dosedanjim narodni večini mestnega zastopstva m. dr., da je dala asphaltirati trge in ulice, da gradi veliko moderno ubožnico, da je pri mestni aprovizaciji monopolizirala pro-dajo gotovih živil — torej sama dela, za katera bi bilo treba peti zagrebškemu zastopu zahvalne pesmi. Ko čitamo ta oklic, se nam zdi, kakor da bi brali fa-mozno pritožbo društva ljubljanskih hiš-nih posestnikov proti sklepu ljubljanskega občinskega sveta, da se smejo meste-ne uradnice možiti. Zagrebški meščani bodo frankovskim kandidatom katerim na čelu koraka znani vojni dobičkar Radivoj Haifer, že posvetili. To se nam zdi gotova stvar. — Kakor poročajo iz Zagreba, so dobili kandidati združenih narodnih strank prvi volilni dan približno trikrat toliko glasov, kakor »an-kovci.

Prodiranje Nemcev v Riskem zalivu.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 15. oktobra. (Kor. urad.) Vzhodno in Albansko bojišče. V območju c. in kr. čet nobenih posebnih dogodkov.

Italijansko bojišče. Pri trajno ne-ugodnem vremenu je prišlo tudi včeraj le na hribu Sv. Gabrijela in v Vipavski dolini do zvišane delovanja. Pod-vzetje naših napadalnih čet so prinesla uspeh. Italijanske sunke smo zavrnili. — Šef generalnega štaba.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berolin, 15. oktobra. (Kor. urad.) Zapadno bojišče. Skupina gim. Rupprehta Bavarskega. Bojno delovanje artiljerij in Flandrskem je bilo menjajoče se silno. Ob obali in v posameznih odsekih fronte med Lyso in Deulom se je časih zbral ogenj v silno učinkovanje. V obseznih rupah je prišlo večkrat do izvidnih bojov. V Artoisu so Angliji z močnimi silami napadli med Scarpe in cesto Cambrai — Arras v širini 4 km. Na krilih se je zlomil naval v ognju, v sredini je vdrli sovražnik v našo črto. Od tam smo ga ponoči s protisunkni zopet pregnali. Pri St. Quentin je ogenj časih zopet oživel. Kater-drala je bila zopet petnajstkrat zadeta od granat. — Skupina nemške-ga prestolonaslednika. Med Ailetto in Brayejem ter v srednjem delu Chemin des Dames so se čez dan odigravali silni artiljerijski boji. Tudi severno od Reimsa v Champagni in ob Mosi se je ogenj časih stopnjeval.

Vzhodno bojišče. Na otoku Oesel smo hitro napredovali. V nevzdržnem pritisku so vrli naši infanterijski polki in kolesarski bataljoni, dostikrat ne da bi bili počakali, da pride artiljerija, so-vražnika, kjer se je ustavil. Polotok Svorbe smo s severa sem odrezali, do-čim je ogenj naših topov potlačil bate-rije na kopnem. Mi stojimo pred gre-dim Arensburgom in prodiramo na vzhodnem delu otoka, kamor se umi-kajo ruske sile proti vzhodni obali, da bi zbežale preko nasipa, ki veže Oesel z otokom Moon. Naše torpedovke so vdrle v obrežne vode med Oeslom in Dagöjem ter so v opetovanih bitkah potopile ruske morske sile nazaj v Moonsund. — Z ruske fronte na kop-nem in iz Rumunije še ne poroča o več-jih bojih.

Makedonsko bojišče. Položaj je ne-izpremenjen. — v. Ludendorff.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 15. oktobra. (Kor. urad.) Arensburg, glavno mesto otoka Oesel, je v naših rokah.

Zavzetje otoka Oesel je skoraj izvršeno. Obrambne čete niti ne mislijo več na resno obrambo ter skušajo zbežati na kopno. Za rusko brodoge je prenehal biti Riški zaliv oporišče ter se je moralo umakniti v Finski zaliv. Sedaj je Nemcem tudi mogoče izkrcati čete na livlidskih in estlandskih obali, tudi bo morala Rusija po-slati na svojo severno fronto večje rezerve. Posadke v utrdbah napravah na otoku Oesel so stale, kakor sedaj potrjuje tudi »Novoje Vremja«, pod angleškim vodstvom. O ruski armadi izve stockholmski poročevalec »Frankfurter Zeitg.« zanes-ljivo, da je označil angleški vojaški ataše v svojem poročilu londonski vladi njeno stališče kot brezupno za stvar entente. Bu-chanan je nato sporočil Kerenskemu, da za-padne sile polagajo veliko važnost na to, da ruska armada le še nekaj mesecev veže sovražnika na vzhodni fronti.

Petrograd, 14. oktobra. (Kor. urad.) Vojni minister, ki se je vrnil iz glavnega stana, je izjavil zastopnikom časopisa, da se reorganizacija armade krepko nadaljuje. Od Kornilovljevega gibanja je bilo 20 ar-madnih poveljev z novimi poveljniki za-sedeh brez vsakega zunanega vpliva.

Petrograd, 13. oktobra. (Kor. ur.) Šef ruskega velikega generalnega štaba Dukon-jin je izrekel mnenje, da se bo ruska vojska že v kratkem pomirila in da bo do spomladi popolnoma pripravljena ne le za močno de-fenzivo, marveč tudi za ofenzivo.

O bitki na Flandrskem poro-čajo »Times«: Uspehi Angležev so zadovo-ljivi, toda upanje, da bi se še letos posre-

čilo odstraniti oporišče podmorskih čolnov ob belgijski obali, bi bilo pregodnje. Za to bi bilo treba nove milijonske armade, ki je pa letos ni več mogoče spraviti preko oceana.

Francoski municijski mini-ster je v soboto sporočil francoski zbor-nici, da bo ententa prihodno spomlad tako pripravljena, da bo mogla izsiliti odločitev. Šele potem bo prišel za Francosko čas, da naznanijo svoje mirovne pogoje.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

12. oktobra zvečer. Kljub moč-nemu deževju čez noč, so nastopile naše čete ob 5. uri 25 minut zjutraj z uspehom k napadu. Na celi fronti, ki se razteza od železnice Ypres — Roulers proti jugu tja v po-krajino, kjer se dotika naša fronta franco-ske fronte, smo dosegli uspehe in napred-ovali. Na celi celi fronti smo zavzeli celo vrsto utrjenih krajev, branjenih pristav in kosov gozdov. Obenem smo vneli več mož. Zlasti ljut boj se je razvil za pobočje višin-skega hriba zapadno od Passendaela in za višinski hribet celo južno od tega kraja. Zjutraj je začelo deževjati ter je čez dan lilo in oviralo naše prodiranje. Vsled tega je bilo sklenjeno, da se ne mučimo naprej, da bi dosegli končne cilje. Število od nas danes vjehi znaša približno 500 mož.

Italijansko bojišče. Iz vojno-poročevalskega stana 15. oktobra: Ob Soči neprestano dežuje. Nastala je povodni in reka je v svojem gorenjem toku narasla več nego 5 metrov nad normalo. Tekom večerajšnjega dneva radi megle in dežja je bilo bojno delovanje neznametno. Samo na zapadnem pobočju banjske visoke planote med Podlescem in Podlako je prišlo do boj-nih dejanj. Lastne napadale čete so izved-le posrečeno podjetje. Obojestransko artil-jerijsko delovanje je bilo ljuto. Na hribu Sv. Gabrijela, ki je pod stalinim motilnim ognjem, je prišlo do spopadov med patru-ljani in do bojov z ročnimi granatami. Na odseku med kraško visoko planoto in mor-jem je posrečeno izvidno podjetje enega naših oddelkov južno Kostonjevice privedlo 2 oficirja in 30 mož v vjetništvo in dale nekaj vojne plena.

Vrvenje v Italiji. Neko privatno pismo iz Curiha navaja: V Italiji se pri-pravlja, mlo rečeno, izprememba sistema à la russe. Za uvod so pognali v zrak glav-ni kolodvor v Turinu in zažgali sosedne ho-telje izvezmši enega, v katerem je bil Gio-litti, zažgali ladje v Genovi itd. Vojaki de-zerirajo, da že ni mogoče več prešteti de-zerterjev, čete odhajajo na fronto brez orožja. Za jesen je pričakovati še marsikaj, česar nečemo pisati.

Pet revolucionarnih dni v Turinu. »Basler Nachrichten« poročajo podrobneje o dogodkih v Turinu. 21. av-gusta je čakalo okoli 150 oseb pred neko pe-karno. Reklo se je, da ne bo kruha, ker ni moke. Šli so tje, da ne protestirajo pred ma-gistrat. Po poti tja so že pobili nekaj šip in napadli nekaj trgovin. 22. avgusta so bi-le vse pekarnice zaprte. Opoldne je izbruhnil orkan, ko so prišli delavci iz tovarn. Na delavce se je streljalo in dve ženski in en otrok so bili ustreljeni. 23. avgusta je iz-bruhnil splošni strelok. Ves promet je bil ustavljen. Napravili so barikade, posekali so neki dreved. Množica je jurila na sa-mostan S. Bernardina, cerkev v notranjšči-ni demolirala, nekaj premoaga so spravili v cerkev in jo zažgali, cerkev je zgorela. Prišlo je do uličnih bojov, vedno več barikad. Ljudstvo je bilo oboroženo. Alpini so imeli pomagati redarjem pa so se branili streljati na množico. Nastopila je kavalarija, ki je streljala s strojnimi puškami. Bilo je mo-go mrtvih in ranjenih. Cerkev Madonna della Pace so zažgali. Množica je hlinila v kavarni Ligure nekega majorja. Vedno več mrtvih. Množica kriči: Dol z vojno! Berza-lerji počepajo streljati. Infanterija tudi ne. Okolpirani avtomobili hitijo po ulicah. Več tovarn je zgorelo. 24. avgusta je bil boj po-sebno hud. 25. avgusta je ponehal in bil končno vdusen. Obilo umorjenih, ustrelje-nih okoli 100, ranjenih 600.

Aretacija voditelja turin-skih socialistov. V Turinu je bil 10. t. m. aretiran vodja tamkajšnjih socialis-tov in član provincialnega sveta Barberis. Po zadnjih nemirih v Turinu je bil skrit v socialističnem konsumnem društvu. Čete so ponoči obkrožile poslopje in prijele Barberisa.

Giolitti za zmagonosni mir in osvoboditev podjarmljenih bratov. Giolitti je kot predsednik provin-cijalnega sveta v Cuneu poslal na minist-rskega predsednika po provincialnem svetu soglasno sklenjeno pozdravno brzojavko, ki naglašala edinstvo in zaupanje Italijanov v zmagonosni mir in v osvoboditev podjarm-ljenih bratov. Boselli se je živahno zahvalil in izjavil nepremagljivo voljo naroda za zmago italijanskih pravic in civilizacije.

Italijanski vojni dolгови. Z italijanske uradne strani se naznanjajo iz-datki vojnega in mornariškega ministrstva kakor tudi za municijo za čas od 1. avgusta 1914. do 31. avgusta 1917. s 27.363 milijoni lir, za 24 milijard več nego v enaki dobi pred vojno. Poleg teh je stroškov okoli de-set milijard iz drugih naslovov. Pravil do-hodkov je istočasno vključenih samo enajst milijard. Ostane torej 26 milijard vojnih dol-gov do konca avgusta.

Razne vojne vesti.

GRŠKA ARMADA POD ENTENTNIM VODSTVOM.

Curih, 15. oktobra. »Messaggero« poroča iz Aten: General Sarrail je bil imenovan za namestnika vrhovnega poveljnika grške armade. General Sarrail je došel v Aten. Nad Atenami in pokrajino ob obali je bilo razglašeno obsešno stanje.

MONITOR INN POTOPLJEN.

Dunaj, 15. oktobra. (Kor. urad.) Iz vojne poročevalske stana: Prva morskotorska divizija je imela 22. septembra vajo med Crnovcem in Brajo. Pri povratku je poklicala nekdo vlačilna ladja, ki je bila v stikah, zadnja ladja, monitor Inn na pomoč. »Inn« se je odzvala klicu ter plula proti vlačilni ladji. V razdalji kakih 300 m od ladje, ko se je ravno hotelo zasidrali, se je zgodila pod njo silna eksplozija. Monitor je bil zadel ob mino, dasiravno so bile naše ladje prav pogosto preiskale te vode za minami in se je tam vršil reden promet ladij. Posrečilo se je spraviti monitor v plitvo vodo, kjer se je kmalu nato potopil. Stabni šef flotilje korvetni kapitan Maks vitez Förster je bil v svoji kabini na sprednjem delu ladje ter ga kljub vsem naporom ni bilo mogoče rešiti. Nekaj podčastnikov, ki ga je bilo vrglo skupaj z 8 drugimi možmi v reko, je izginil v valovih, predno je došel rešilni čoln do njega. Sicer ni bilo več trije možje so bili tekoče poškodovani, pet jih je bilo lahko ranjenih. Rešila dela niso napredujejo. Truplo korvetnega kapitana Försterja so našli in spravili šele 10. t. m.

Nemški cesar v Carigradu.

Carigrad, 14. oktobra. Mesto se pripravljalo za slijanje nemškega cesarja, ki pride jutri sem. Sultanov sin Eddin Effendi, turški veleposlanik v Berlinu Haki paša in vojni minister Enver paša bodo pozdravili cesarja na postaji Kučuk Cekmedže. Sultan bo cesarja sprejel na carigradskem kolodvoru.

Kriza v Argentini.

Berlin, 13. oktobra. (Kor. urad.) Listi priobčujejo nevyorške brzojavke, glasom katerih bo predsednik Argentine najbrže te dni odstopil.

Zeneva, 13. oktobra. »Progrès« poroča iz Rio de Janeira o obsežnih anarhističnih kplotih, ki so jih razkrili v več argentinskih mestih. Iz Buenos Airesa poroča tudi »Matin« o nemirih. Vlada je hotela z vojaškim spremstvom odposlati več vlakov, stavljujoči železniški uslužbenci pa so razdejali postaje, pretrgali brzojavne zveze, pokvarili trole in metali bombe na vlake. Mnogo stavljujočih je bilo aretiranih, med njimi je bilo mnogo Spancev.

Vpoki Amerikancev.

Rotterdam, 15. oktobra. Ameriški vojni minister sporoča, da je Amerika do sedaj vpoklicala 431.000 moč.

Ruski predparlament.

Amsterdam, 13. oktobra. (Kor. urad.) Reuter poroča iz Petrograda: Juristična komisija dela ob poslovniku predparlamentu. Poslovnik določa med drugim, da mora vlada tekom 5 dni odgovorjati na vprašanja poslancev. Dijete se določijo na 15 rubljev na dan in prostu vožnjo.

Predparlament bo imel 388 zastopnikov demokratičnih elementov in 167 zastopnikov meščanstva. Otvoritevna seja bo dne 18. oktobra.

Neslugurnost v Petrogradu.

Stockholm, 14. oktobra. (Kor. urad.) Iz Haparanda: Ruska vlada je izdala okoli na prebivalstvo v Petrogradu za nujno prošnjo, naj zapusti mesto in odide v druge kraje, kjer je več živeča. »Rječ« piše, da je pomisel na vsakega ruskega patrijota, ako mora ugotoviti, da je varstvo za vso last v Petrogradu manjše, kakor če bi bil sovražnik zasedel mesto. Ruske zavarovalnice prevzemajo odgovornost za v mestu puščene stvari proti tarifi 60 rubljev pro milice, ako pa zasedejo Nemci Petrograd, se tarifi zniža na 40 rubljev.

Ruski delegati za ententno konferenco.

Curih, 15. oktobra. »Secolo« poroča iz Petrograda: Ruska vlada je imenovala sedem delegatov za konferenco o vojnih ciljih v Parizu, med njimi dva člana protivojne manjšine delavskega sveta.

Francoski ministrski predsednik v Londonu.

Pariz, 15. oktobra. (Kor. urad.) Ministrski predsednik Painlevé je imel včeraj v Londonu razgovore z angleškimi ministri.

Francoski odgovori na govor nemškega državnega tajnika.

Vse francosko časopisje enodušno napada nemškega državnega tajnika zaradi njegovega popolnega odklanjanja stališča napram francoskim zahtevam zlasti glede Alzacije in Lotaringa. Francosko časopisje opozarja tozadevno na opetovane izjave vseh ententnih držav in zlasti Zedinjenih držav, da je vrnitev teh dežel ena bistvenih točk vojnih ciljev zaveznikov. »Tempe«, »Journal des débats«, »Matin« in številni drugi listi soglašajo, da je po govoru dr. Kühlmanna bolj kakor kdaj jasno, da se morata deželi vrniti Francoski in da tvori ta govor veliko spodbudo za Francoze in entento, da se trdno oklepa svojega narčne osvoboditve narodov. »Figaro« piše: Vladajoča nesporazumljenja se dajo rešiti samo z orožjem. Vojna se ne more končati drugače, kakor s tem, da se razkosa ta ali ona država. Hervé svari enako kakor drugi listi ter pravi: Znana je fraza o zadnjem možu in zadnji puški. Leta 1870. je Jules Favre izjavil: Niti pedi naše zemlje, niti kama naših trdnjav! In par minut pozneje je Francoska dala mnogo več. Tudi dr. v. Kühlmann bo našel vodo v svoje vino. Počaka naj le, kako se bo bitka na Flandrskem končala.

Ameriške ladje.

Wag, 15. oktobra. Iz Washingtona poročajo, da so imeli poskus z novo ameriško iznajdbo, ki dela ladje nevidne, dober uspeh. Na ta način hočejo uničiti učinek podmorskih čolnov. »Daily Mail« poroča iz New Yorka: Lista od vstopa Zedinjenih držav v vojno izpubljenih ali pogrešanih ameriških ladij obsega do 1. oktobra 43 imen.

Plen brodolovske ladje »Seedler«.

Iz angleškega seznama je razvidno, da je nemška brodolovska ladja »Seedler« potopila te le angleške ladje: »Gladys Oyle« (3268 ton), »Lundy Island« (3095 ton), »Hornath« (3609 ton), »British Woman« (1953 ton) in »Pimore« (2431 ton); nadalje francoske ladje »Charles Gounod« (2199 ton), »Laroche« Foucault (2200 ton), »Antoin« (3071 ton) in »Duplex« (2206 ton); italijansko ladjo »Buenos Aires« (1811 ton); kanadsko ladjo »Force« (364 ton) ter ameriške ladje »R. C. Slade« (673 ton), »John« (1320 ton) in »Mentis« (791 ton).

Politične vesti.

== Stajerska Narodna stranka ob Krekovi smrti. Predsednik stajerske Narodne stranke deželni poslanec dr. Veroslav Kukovec je v imenu stranke jugoslovanskemu klubu brzojavno izrekel iskreno sožalje ob izgubi prvobornika za jugoslovansko stvar.

== Za deklaracijo. V Podgradu v Istri je imela Gospodarska zadruga za sodni okraj Podgrad 7. t. m. občni zbor, na katerem je bila sprejeta soglasno resolucija, ki z navdušenjem z gospodarskega in narodnega stališča sprejema deklaracijo naših državnih poslancev v »Jugoslovanskem klubu« z dne 30. maja t. l.

== Germanizacija naše pomorske plovbe. V »Grazer Tagblattu« citamo izvajanja grofa Attems, kaj se je storilo in kaj se še vse stori za ponemčenje naše pomorske plovbe. Grof Attems, predsednik pomorske oblasti, se je posebno obširno bavil z Avstrijskim Lloydom. Pred 15. do 20. leti se je še ves notranji službeni obrat vodil v italijanski, sedaj pa o taki izključnosti zlasti v komercialni službi ne more biti več govora, ker se je tudi prizadevalo, da se z abiturijentskimi tečajji vzgoje jezikovno naobraženi avstrijski pomorci in so bila odtlej po novi Lloydovi pogodbi podana obvezna navodila. Pri Lloydu da se govori v petih jezikih: za prekomorstvo seveda prihaja v poštev angleščina, v dalmatinski obrežni plovbi prevladuje hrvaščina, komercialna služba se vrši večinoma v nemščini, notranje službeno obveščanje na ladjah je, kakor je pač posadka, italijanski in hrvaški. Peti jezik je gospod grof pozabil povedati, pač zato, ker je — slovenski. Povedal je tudi, da Lloyd kršči svoje ladje z nemškimi imeni mest v nemškem jezikovnem ozemlju, dočim pa za dežele in mesta z jezikovno mešanim prebivalstvom uporabljajo — latinska imena. Tako je bila krščena neka ladja na latinsko spako »Pilsna«, dasiravno je pizenjski župan zahteval, naj se ladja imenuje češki — »Plzeň«. Tako so nastala tudi imena ladij »Carniola«, »Cra-covia«, »Leopolis«, samo da ne bi se pokazalo tam zunaj v svetu, da živi v Avstriji kak Slovan. — Grof Attems je potem govoril o Lloydovih nameščencih, zlasti kapitanih, med katerimi da je bil znaten odstotek »garjevih ovac«, potem pa je dejal: »Stalna skrb sedanje uprave je, da nadomesti nezanesljive elemente in skrb za primerno upoštevanje nemščine. Zlasti naj bi bili oni nameščenci, ki prihajajo v dotiko s potniki, ne samo v komercialni službi, temveč predvsem tudi v prometni službi zmožni nemščine vsaj za službeno porabo. Pri oddaji novih mest se daje prednost tistim, ki so zmožni tudi nemščine. Ustanovitve nemških tečajev tudi dosega svoj namen... Razpravni jezik («Verhandlungssprache») v Lloydovem predsedništvu je nemščina. Umiljivo je, da med pomorščaki prevladuje laški in jugoslovanski, kar odgovarja obrežnemu prebivalstvu, in ker doslej pravzaprav nemškimi notranjim deželam ni veliko ljudi preostajalo za mornariški poklic.« — Govoreč o »irredentističnem vplivu« v naši trgovinski mornarici, je dejal, da se ta vpliv ne da tajiti, da pa se je v zadnjem času zatiral z vsemi sredstvi in da so se očistila taka gnezda. Navedel je slučaj Lloydovega parnika »Marienbad« v Patrasu ter parnikov Austro - Americane, »Alice« in »Evgenija« v Buenos Ayresu, oz. Bahiji. »Evgenija« je bila z dovoljenjem našega trgovinskega ministrstva pet dni pred italijansko vojno napovedjo prodana neki italijanski družbi. Pet ladij družbe »Istria - Trieste« se je ob priliki nekega alarma v mesecu novembru leta 1914 — seveda po nalogu pristojnih oblasti — zateklo v italijansko pristanišče San Giorgio di Nogaro. Da pa grof Attems res smatra germanizacijo naše plovbe za najuspešnejše sredstvo proti vsem njenim boleznim, kažejo njegovi načrti: »Zgradba navtičnega pouka je že započeta, medministrstvena pogajanja med posameznimi ministri in mornariško sekcijo so takorekoč zaključena, samo finančno vprašanje seveda še ni rešeno. Pričakovati je, da se nova uredba navtičnega pouka oživotvori z začetkom šolskega leta 1918/19, pri čemer pride do veljave nemščina kot učni jezik na najširši podlagi. Potrebni mladini iz naših notranjih (t. j. nemških) dežel se bo tudi z gospodarskimi približki v najširšem obsegu nudila možnost, da se posveti mornarskemu poklicu. Z novo uredbo navtičnega šolskega pouka naj bi se vzdrževalo živahno zanimanje notranjih dežel za pomorstvo in vzbujalo umevanje za ukrepe naše pomorske vlade.« »Edinost« izjavja k temu: Ob Adriji imata prva pravico do obstanke tu avtohtona naroda, jugoslovanski (na vzhodu, op. ur.) in italijanski (na zapadu, op. ur.); potem naj prihajajo šele drugi. Nam naj dajo, kar nam gre, pa bo razvoj in procvit naše pomorske plovbe zagotovljen, ne pa z germanizacijo! Jugoslovansko višjo navtično šolo v Trstu, in dajte namemu ob morju rojenemu narodu priliko, da se izobrazi, kakor je treba, pa vam ne bo treba javkati o irredentizmu in drugih boleznih avstrijskega pomorstva, ter iskati obupnih sredstev za njega rešitev, kaj šele povzdigo! — Vso stvar najtopleje priporočamo našim poslancem, da se krepko postavijo v bran proti germanizaciji naše plovbe.

== Poslanec Spincič o razmerah v Istri. »Irv. Država« prinaša razgovor s poslancem Spincičem o razmerah v Istri. Poslanec je izjavil: Po programu nemške narodne zveze so pričele c. kr. oblasti, meščanske in vojaške ponemčevati naše šolstvo in naše urade. V Pulju in v okolici so imele nastati samo nemške šole. Po vsej Istri so se imele razplesti nemške šole. Z dokumenti v rokah sem zahteval, da se odpravijo vse naredbe in navodila, izdana v času vojne s strani državnih organov v Istri, ki so v nasprotju s šolskimi zakoni in pedagoškodidaktičnimi načeli. Zahteval sem obenem, da se odpravi po Istri hrvaške in slovenske šole povsodi, kjer bi po zakonu morale biti. Prišlo je do komisijskih razprav, katerih je bilo kakih 50 do 60 za ustrojenje hrvaških in slovenskih šol. V Pulju se je prijavilo par sto otrok za hrvaško šolo. Vojaške oblasti se ne vmešavajo več v šolske zadeve. Preklicala se je naredba glede pouka nemškega jezika, ostali sta hrvaška državna velika gimnazija v Pazinu in hrvaška komunalna nižja realna gimnazija v Opatiji, odpravila se je naredba, ki je hotela ponemčiti oba ta dva zavoda. Odpravila se je nadalje naredba, da politični uradniki v uradu smejo govoriti samo nemško in razvrstilo se je konceptne uradnike tako, da vsaj eden pri vsaki okrajni oblasti obvladuje hrvaški jezik in pozvalo se je politične uradnike, da se tekom enega leta nauče hrvaškega ali slovenskega jezika. Objubilo se je še to in ono, ne da bi se bilo že izvršilo. Zadovoljstvo ne more biti, dokler je nad nami meč narodno in jezikovno tuji oblasti. Treba se boriti za najprimitivnejše ljudske pravice, da se narod obdrži v življenju, dokler ne pride dan, ko bomo sami svoji gospodarji na svoji zemlji. — Z Dunaja nam še poročajo: Te dni sta bila tukaj dva nemška aristokrata, ki sta obravnavala o zadevi novega vsenemškega lista, ki bi zastopal interese tistih, ki jim vojna »nese«! Pogajala sta se za nakup »Deutsches Volksblatt«, ali cena je ogromna, nekako v taki meri, kakor je cena poskočila vsem pridelkom in izdelkom. Za vsemi temi ljudmi je skrit Krupp.

== Izza knuls vsenemške propagande. Kakor se z vso gotovostjo zatrijuje, ni bil v zadnji vrsti vzrok izstopa nemških radikalcev iz nemškega »Nationalverbanda« dejstvo, da so jim vsenemci v rajhu, s katerimi so bili v stalnem stiku, izjavili, da avstrijskim nemškim radikalcem ne morejo pomoči, dokler vlečejo ti s seboj balast vsega »Nationalverbanda«. Za slučaj, da izstopijo iz »Nationalverbanda«, pa bi jim zagotovili vsaj moralno podporo vsenemcev iz Nemčije v zunanjih zadevah. S tem poročilom o enem izmed vzrokov izstopa radikalcev v zvezi prinaša dunajski list »Der Abend« vest, da namerava nemška veleindustrija tudi v Avstriji žrtvovati milijone za nemško časopisje, da je podkupila za svoje težnje, kakor je to storila v Nemčiji. Nemška veleindustrija namreč zahteva, da pišejo vsi od nje podkupljeni listi proti sporazumnemu miru in da zastopajo aneksijske načrte veleindustrije. V Nemčiji obstoja že podzvetje »Ala« (Allgemeine Anzeiger-gesellschaft), ki kupuje liste ali pa »vpliva« na liste v zmislu vsenemških aneksijskih zahtev. Na Dunaju so v zadnjem času že poskušali ustvariti predpogoje za izdajanje velikega dnevnika, do sedaj brez uspeha. Sedaj pa skušajo kupiti avstrijske provincialne liste. Ker avstrijsko nemško provincialno časopisje po svoji večini denarno ni posebno podkovano, je pričakovati, da bo v kratkem še ta in oni nemški provincialni list udaril na vse nemško struno. Tako dunajski informacija. Mi smo že svoj čas poročali, da snuje dunajski urednik Lischka vse nemški dnevnik in smo opozorili na opasno agitacijo, ki jo širijo nemški aneksijski tisti v avstrijski nemški javnosti.

== Ater poslanca Redlicha. V bivšem nemškem »Nationalverbandu« se je nahajal med mnogimi puhlogaveži tudi ena bistra glava poslanec profesor Redlich. Tudi on je navzile svojemu židovskemu pokolenju seveda hnd Nemec, toda šovinizem ga še ni popolnoma zasleplil. Ko se je na Dunaju vršilo znano zborovanje »Politische Gesellschaft«, se je oglašil tudi profesor Redlich ter se je v resnem govoru zavzel za sporazum mir, svari je pred vsenemško agitacijo in kritiziral je menda v grški ostih besedah tudi vladno

nemško politiko, zlasti pa poostreno podmorsko vojno in pa letalske napade na angleška mesta. Vsed tega govora se je pričela proti prof. Redlichu ljuta radikalna gonja, češ, da dr. Redlich ne spada več med poštene nemške moze. Konečno je predsednik združenja nemških poslancev tkzv. Arbeitsgemeinschaft, katerega člani so poleg Redlicha tudi poslanec Dobernig, Markhl, Barbo itd., pozval prof. Redlicha s posebnim pismom, da naj »izjavi konsekvence«, češ, velika večina v Arbeitsgemeinschaftu je mnenja, da z njim ne more več sodelovati. Toda prof. Redlich se za ta consilium abundi ni zmenil. Odgovoril je marveč poslancu Denku, predsedniku Arbeitsgemeinschaft, da noče ustreči njegovi želji, temveč da čaka, kaj bo ukrenila »Arbeitsgemeinschaft« na svoji plenarni seji, ki se vrši v torek 16. t. m. Profesor Redlich hoče provocirati svoje izključenje ter s tem blamirati družbo svojih tovarišev pred vsem svetom. Ako se mu to posreči, mu bodo vsi pametni ljudje aplavdirali.

== Krizev prot slovaškega naroda. Praški »Narodni Listy« so priobčili članek »Madžari in Slovaki«. Iz tega posnemamo: Ko se spomnimo Slovakov, kriknemo s polnim glasom: ne puščajmo Slovakov v madžarski moči! Ljudjevi Košut je zatiral Slovake in jih metal leta 1848. v leče radi narodnostnega pokreta, Koloman Tisza je rekel v madžarskem parlamentu: ne poznam slovaškega naroda, njegov sodružnik Grünwald je rekel, da se morajo Slovaki, če potreba, s silo asimilirati in pomadžariti v prid madžarski državni ideji. Vlasich in Wekerle so priznavali samo madžarsko državno narodno politiko, prof. Kraly pravi v svoji brošuri, da bi trebalo nemadžarske narode držati vedno pod policijskim nadzorstvom. Od leta 1898. do 1909. je bilo med Slovaki 89 političnih procesov, obsojenih 500, kazni so znašale 82 let. Predmet obtožbe je bil po večini »hujskanje in upiranje proti madžarskemu narodu«. Pisec statistike o slovaških procesih je bil obsojen radi objave na dva meseca zapora, ker je »hujskal«. Želeli bi samo eno: poznati onega Madžara, ki je bil kaznovan radi hujskanja proti madžarskemu narodu. Nesrečni ta narod je pravi rob.Neka Katarina Bojcarovičeva iz Matašovic je naložila v neki madžarski banki 700 K. Čez čas je hotela dvigniti ta denar, ali ne le, da je niso dali ničesar, marveč o je še računali 9 K 32 v za »shranjenje denarja«. Vsi se moramo vprašati, kako je kaj takega mogoče v sredi Evrope? To je posledica dualizma, ki je dal vso moč na Ogrskem v roke šovinistov, ljudi brez vsakega ljudskega čustva. Ideja slobode in demokracije je tuja Madžarom. Zato je moral češki narod napovedati boj dualizmu. Imejmo samo močno voljo, pa bomo zmagali. Pot, po katerem je doslej hodil slovaški narod, je krizev pot. Ali doživi vstajenje? Verjemo čvrsto: da.

== Se Friedjung bi bil za naše združenje. »Sarajevo« Tagblatt« objavlja sledečo izjavo znanega nemškega publicista dr. Friedjunga o jugoslovanskem problemu: Edino pametna rešitev jugoslovanskega problema bi bilo združenje vseh Hrvatov, Srbov in Slovencev v okviru habsburške monarhije. Bode li to mogoče, je še odvisno od raznih razmer, v prvi vrsti od konca svetovne vojske. Kakor se redko rešavajo pereča vprašanja brez ostankov, tako treba računati tudi s tem, da se tudi jugoslovansko ne bo rešilo popolnoma. V politiki se mora računati s faktori moči, a danes so Madžari tista moč, ki se upira z vsemi razpoložljivimi sredstvi odstoptvi Hrvatske in Slavonije, kakor tudi ujedinjenju jugoslovanskega ozemlja donavske države v eno samostojno skupino dežel. Znaten napredek bi bil, če bi se sklenila med donavsko monarhijo in Srbijo carinska, trgovska in vojaška konvencija. Kar se tiče hrvaškega vprašanja v ožji Hrvatski, bi bilo treba razrešiti hrvaško deželno avtonomijo, posebno na finančnem polju. Končno izjavlja dr. Friedjung, da ta trenutek ni pripravljen, da bi se pečal s premišljevanji o bodočnosti, dokler se divja boj na vseh straneh in dokler se ne razbistrijo razmere v podonavski državi.

== Volilna reforma na Ogrskem. Ogrska vlada naznanja, da je zakonski načrt volilne reforme že popolnoma izdelan ter izročen ministrom, da ga študirajo. Potem bo predložil min. svetu.

== Veleizdajstvo bivšega reškega župana. Budimpeštanski sodni dvor je odredil zaplemo premoženja bivšega reškega župana Zanella, ki je na ruski fronti pobegnil k Rusom in od tam šel v Italijo, od koder je na Reko pisal mnogih pisem, iz katerih, kakor tudi iz njegovih člankov v italijanskih listih je ugotovljena njegova krivda veleizdajstva.

== Francija je do sedaj izgubila že četrtno vse svoje tožaje. Francoski nadkomisar Tardieu v Ameriki je izjavil, da je neizogibno, da Amerika prisloči s svojimi ladjami Franciji na pomoč.

== Parnik, ki vozi avstrijske in nemške diplomate iz New Yorka, je prispel v neko pristanišče Tihega Oceana. Parnik se imenuje »Oranje« ter je last neke inozemske družbe. V katerem pristani-

šču se nahaja, ni povedano. Potniki ne smejo na kopno.

== Nemški državni kancler dr. Michaelis se je podal v vzhodno okupacijsko ozemlje.

== Proti Hindenburgu. Hindenburg je povodom svojega rojstnega dneva imel nagovor, v katerem je rekel med drugim: »Storite še več; bojite se z menoj tudi proti onim maloštevilnim v deželi, ki so še mehkužni in hladni; nobenega moža v državi ne sme manjkati, če se bo tu spredaj krvavo odločalo o bodočnosti države, o bodočnosti nas vseh.« Ta nagovor so sedaj v Berlinu plakativno. V državnem zboru je govoril poslanec Heine o tej izjavi ter je rekel, da naj stori Hindenburg svojo dolžnost zunaj. Do sedaj so se vsi generali bojevali, tudi on. Svetujem mu, da naj se bojuje naprej, kakor mu gre, in da naj se ne meša v politiko in ne gobežda. Grajan zaradi te zadnje besede, jo prekliče.

== Lujiza Zietz, znana nemška socialnodemokratska prvakinja, ki se je v vojni pridružila radikalni Haaseovi skupini, je bila 9. oktobra aretirana. Dolžijo je zvez z mornarji-uporniki, o katerih se je te dni razpravljalo v nemškem državnem zboru.

== Finski deželni zbor je sklican za 1. november.

== Kot kandidata za Nobelovo nagrado, namenjeno najodličnejšemu pospeševalju mirovne misli, je predlagala turška univerza v Carigradu nemškega cesarja Viljema.

== Srbski listi v Italiji. Z Dunaja nam poročajo: Prijateljska čuvstva med Italijo in Srbijo se preobračajo v nasprotje. Pašičev obisk v Rimu je stvar še poslabšal. Nacionalni italijanski listi dolže srbske časopise, da priobčujejo Italiji sovražne članke in vsako priliko porabijo, da nagajajo Italiji, zvesti zavencni. Srbsko poslanstvo v Rimu je izdalo radi tega pomirjevalno izjavo, s katero pa »Idea Nazionale« ni zadovoljna, marveč očita Srbom, da njihov list »Ujedinjenost« v Švici je ostro kritiziral brzojavno čestitko kralja Nikite povodom enajste ofenzive kralju Viktoriju Emanuelu. »Idea Nazionale« se spodika tudi nad listi »Jadrane«, »Zastava« in »Srpske Novine«, ki prihajajo iz Amerike in krožijo brez cenzure po Rimu, prinašajoč kriva poročila o italijanskih operacijah. Tako so tudi deseto in enajsto bitko označili za avstrijsko zmago. List zahteva, naj oblasti pazno čuvajo nad tem strupenim propagandnim časopisjem, ker najbolje označa toplo stopnjo italijansko - srbskega prijateljstva.

Proslava 60letnice Iva Kneza Vojnovića.

9. oktober je bil za Zagreb slovesen dan. Proslavljala se je v gledišču 60letnica rojstva Iva kneza Vojnovića s svečano predstavo njegovega »Ekvinočja«. Polno je bilo gledališče do zadnjega prostora in koliko jih je bilo, ki niso mogli dobiti vstopnic ter so zato trumoma oblegali dno hode, da vsaj pozdravijo pesnika, ki je predstavil osebno priostvstvo.

Dr. Prohaska je imel slavnostni govor, v katerem je v lepih besedah pokazal razvoj hrvaške drame, ki se je z Vojnovićem oslobodila tujega vpliva in se postavila na svoje noge. Rodila se je na duhovniških tleh, dozorela je v Zagrebu. Delo njegovega življenja bi mogli nazvati »tragedijo jugoslovanske majke«. Ekvinoč! — Smrt majke Jugovića — Lazarevo Vaskresenje — Imperatrix, te štiri velike drame tvorijo eno tetralogijo Majke... Smisel še ne objavljenega dela »Imperatrix« je predavatelj razkril zopet z Majko kot glavno junakinja. Drama kaže Mater na najvišji stopnji samozvesti in pravde. To je carica Majka, kateri so sovražniki ubili moža in zaklali sina. Ko je prinesel v podpis napoved vojne, s katero so mu naščevala nad sovražniki, raztrga vojni proglašen in odredi mirni sporazum. Zaman je silil kancler, da naj podpisše proklamacijo. Ta Majka zataji materinstvo napram svojemu sinu, da ga posvedoči napram sinovom drugih mater svojega in sovražnega naroda. Ona vstvarja nov naračje, ki je zatrti v svojem srcu misel na maščevanje. Imperatrix in carica maščevanja ampak priznava, oprošča. Razvoj materinskega tipa v Vojnovićevih dramah je očrtal predavatelj in izjavljal, da se je do te višine mogel dvigniti pesnik samo kot sin jugoslovanske matere, ker morala je Majka, da pretrpi Kalvarijo jugoslovanskega naroda, da se pospe do tako visokega moralnega vznešenja. Pozval je poslušalce, naj poslušajo Ekvinoč!, v katerem vpraša Crna Jel: Beeni li ekvinoci?, da nas uniči ali da nas preporedi? S pesnikom odgovarja Imperatrix — da nas preporedi.

Živio Vojnović! je grmelo po gledališču, zastor se je dvignil in pojavil se je pesnik knez Vojnović ob ogromnem navdušenju občinstva. Obelipali so ga s svetlejo vladalo je nepopleno navdušenje. Tam nekje na galeriji in intoniral zvoni glas »Lijepa naša domovino!« in v hipu je done la naša sveta pesem mogočno po dvoran. Takine manifestacije še nivedelo zagrebško gledališče.

Spregovoril je pesnik:

Kada Vas vidim (znači ovako zagrijane, ovako na vrhuncu uznesenja, ne radi mene, nego radi ideje, kojoj ovaj čas manifestirate), dodje mi na pamet onaj moj stari knez iz Trillogije, koji pita: Što vam nije još vrag odnio?... (Konkretnije: Zar vam nijesu zanimljiva usta od užasa što em ih proživljeli, zar vam se nijesu s kamenile ruke, nego možete još uvleketi pljeskati, klicati i pozdravljati ono, radi čega smo svi stradali)? Opišavati je shvatilo silkoviti govor pjesnikova i udarilo u ponovni burni pljesak, a kada se bura stišala, nastavio je pjesnik:

E, gospodo, da ga (kneza iz Trilogije...) suaretnem, odgovorio bi mu: ne nijena osudno i ne čenase više od nijeti.... Velikaneke navdušenja in

ploekanje... I naučili smo mnogo više nego što smo znali prije, naučili smo, da se mora gaziti preko krvi, da se dodje do slobode... (Ponovni pljesak i vihor odobravanja. A onda:)

Ta šta tražimo mi: ništa nego ono što izvilima: Sloboda! U to ime: življa Hrvatska...

Na to se mu poklanjali in prinašali darove. Došlo je mnogo brzojavnih čestitki in pisem.

Ko je končala predstava, je občinstvo v obilnem številu počakalo Vojnoviča pred izhodom za igrice in predloilo presrečne ovacije njemu, oznanjevalcu nove slobode...

Vesti iz primorskih dežel.

Pri pogrebu pokoj. dr. Jan. Ev. Kreka so zastopali goriški deželnozborni »Slovenski klub« deželni poslanci: dr. Alojzij Franko, Matija Rutar in Fran Gorjup.

Zadrski »Narodni List« piše o dr. Kreku med drugim: »I naša Dalmacija gubi u pok. dr. Kreku velikog prijatelja i zagovaratelja svojih političkih prava i gospodarskih interesov. Smrt nam ga je otela, ali je ostala jeka njegovih rieči, izrečenih nedavno u Splitu: »Ujedinjenje s našom braćom, to je naša volja. Tim ćemo se osloboditi gospodarskih i narodnih okova, od kojih Dalmacija danas teško strada. Veleizdajnici su prema državi i dinastiji oni, što su proti ovom ujedinjenju, koje učvršćuje državu.«

Vojna odlikovanja. Odlikovani so: z viteškim križem Fran Josipovega reda z vojno dekoracijo in meči: kanalski dekan Anton Berlot, sedaj v begunskem taborišču v Brucku ob Litvi; Sempetrski dekan dr. Fran Knavs, sedaj katehet v begunskem konviktu na Dunaju; prijor konventa usmiljenih bratov v Gorici Longinus Horák; padli pod pripor Vitos Kfika; v pokopani župnik s Placite v Gorici Fran Ziaich, sedaj v Novem mestu; z viteškim križem Fran Josipovega reda z vojno dekoracijo: komeski dekan Ignacij Valentinčič; z zlatim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje in meči: župnik v Idriji ob Bači Fran Razpet, župnik v Ročah Fran Klopčič, nadškofijski kancler pri goriškem ordinariatu, sedaj v Idriji, Fran Setničar; kapucinski pater iz Gorice Iv. Reberc, sedaj v Škofji Loki; vikar v Vojskičji Karel Čigon, vpok. vikar Al. Quaglia, pokopni vikar v Avčah Simon Gregorič, vikar v Desklah Vinok Mežan, kurat v Lepi Ivan Sedej, kurat v Biljah Ciril Zamar; z zlatim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje: župnik v Podmelcu Ivan Kovačič, nadškofijski tajnik Josip Grusovin, sedaj v Zatični in vikar v Oblokah Josip Abram.

Padel je na hribu Sv. Gabrijele dne 8. septembra Josip Gabrijelečič, posestnik sin iz Ložice na Kanalskem, star 26 let. Mati in njegove tri sestre so v laškem vjetništvu v Turinu, ena sestra in svakinja bivata v Zeleni jami v Ljubljani.

Umrila je v Škofji Loki begunka Marija Leban.

Umril je v Št. Vidu pri Vipavi Fran Faganelli, znani zidarski mojster iz Dolenje Vrtojbe pri Gorici. Star je bil nekaj nad 50 let.

Na Vrhniki je umrla v sredo, dne 10. oktobra begunka Terezija Kocijančič iz Kanala.

V Barkovljah pri Trstu je umrl postestnik Josip Bekar.

V južni Ameriki, v Rosario di Santa Fe, je preminul zdravko Gasperečič, eksportni akademik iz Sv. Ivana pri Trstu, star 29 let.

Zrtev. V Gradcu je umrl Marko Dubravčič, sin ugledne obitelji v Nerezišču v Dalmaciji. Pretrpel je obilo v času vojne po ječah in bil v Mariboru obsojen na 14 mesecev, katero kaznen je tudi skoro prestal, dokler ni bil pomiloščen.

Zaplenba premoženja. Zaplenjeno je premoženje bivšega uradnika tržaške planarne Bruna Venica, ki je služil kot enoletni prostovoljec pri 4. bos. polku in prišel v vjetništvo, ker je opravičen sum, da je zagrešil zločine po §§ 327. in 334. voj. k. z.

Zaplenba premoženja. Zaplenjeno je premoženje nastopno navedenih oseb: Giacomo Antonelli, inženir in občinski svetovalec; Giulio Dreossi, inženir; Vittorio Tommasini, tovarniški vodja; Sigismondo Brandolin, privatni uradnik; dr. Giuseppe Quargnali, obč. zdravnik; Mercedes Malacra, Luigi Dreossi, Teresa Ponton, Sidonia Lenassi, vsi v Cervinjanu. Vsi so osumnjeni zločina proti oboroženi sili države.

Praznik sv. Justa v Trstu. Odslej se na dan 2. novembra ne sme obhajati nobenega praznika kakega svetnika, ampak je ta dan posvečen samo spominu mrtvih. Zato bo praznik sv. Justa, ki je tržaški patron, odslej 3. novembra.

Legar v Trstu se širi. Vsak teden je nad 80 slučajev. Od 6. do 13. t. m. je bilo slučajev legarja 88. Najbolj zadeti so okrajji, kjer živi po večini delavstvo: Sv. Vit, Stara mitnica in Sv. Jakob v mestu ter Rojan med predmestji.

Občinski gospodarski svet v Trstu je imel v petek prvo sejo. Sejo je otvoril vladni komisar z nagovorom, v katerem je naglašal, da ima ustanovitev tega gospodarskega sveta namen, da še bolj izpopolni kontakt med prebivalstvom in obstoječimi ustanovami aprovizacijske službe. Vladni komisar je nadalje v svojem govoru opozarjal na prav posebne težkoče, ki nastajajo za aprovizacijo Trsta iz tega, da je mesto skoro izključno navezano na dovoz, na drugi strani pa je prevoz aprovizacij-

skega blaga mnogokrat zelo občutno oviran. Ako je bilo kljub vsem tem težkočam mogoče, da je bila aprovizacija Trsta v primeri z drugimi mesti razmeroma zadovoljiva, se je na tem zahvaliti obstoječi aprovizacijski organizaciji, ki je ob sodelovanju vseh slojev prebivalstva znala premagati tudi zelo kritične trenutke. Posebna hvala gre na drugi strani vzornemu zadržanju prebivalstva, ki uvažuje obstoječe težavne razmere, z največjo požrtvovalnostjo prenaša po vojni povzročeno pomankanje. Nato se je izvršila volitev predsednika te nove institucije in sicer je bil za to funkcijo soglasno izvoljen veletrgovec Vito Rastelli. Na eni prihodnjih sej bo gospodarski svet na podlagi predlogov in pobud, ki jih imajo pripravljati člani, pričel z meritornimi razpravami.

Knežji dar z Adrije. Sinovi češkega naroda v naši vojni mornarici so podali sijajen dokaz svoje neizmernе ljubezni do češke domovine. Na ladjah in v arzenalu v Pulju so nabrali za češko »Osrednjo Matico šolsko« blizu 14.000 k r o n. Glinjiv plemenit čin čeških mornarjev.

Pošta v Pulju izdaja vse svoje objave samo v nemškem in italijanskem jeziku, hrvaščine ne pozna. Zadnji čas je pač, da ukaže tržaško pošto ravnanstvo, da morajo biti v Pulju izdane vse poštne objave tudi v hrvaškem jeziku. — Vodstvo trgovsko-obrtno zbornice istrske je poverjeno državnemu uradniku, pa vendar objavlja zbornica vse svoje reči samo italijansko in nemško. Zahtevamo, da upošteva tudi ta zbornica hrvaško - slovenski značaj istrske dežele.

Kupovanje vina v Istri. Vinska poslovalnica za Istro poroča: Daje se na občno znanje, da je brez predloženega dovoljenja vinske poslovalnice za Istro prepovedano kupovanje vina (starega in novega) kakor tudi izvoz iz Istre. Dovoljenje je samo izvoz do enega litra. Dovoljenja za nakup in izvoz vina izdaja vinska poslovalnica v Trstu (sedaj na namestništvu) proti plačilu zneska 2 K za režijske stroške, za vsak hektoliter in za vsak odlomek hektolitra. Oproščene so množine do 6 litrov. Prestopki se kaznujejo z globo do 10.000 K ali z zaporom do 6 mesecev, eventualno tudi z zaplenbo blaga.

S sekuro je branila čast svoje liče. V Sikirevcu v Dalmaciji je ubila te dni 22letna vdova Kata Doric 55letnega Marka Katilovića, ki jo je zasledoval in hotel ponoči k njej v hišo. Zadnje njegove besede so bile: Kar sem iskal, to sem našel.

Begunka Marija Vidič iz Levpe, vas Bizjaki št. 33, Kal. Primorsko, nanašanja svojim sorodnikom, da stanuje sedaj v vasi Ravno št. 15, pošta Raka pri Krškem. Tam stanuje tudi Jožefa Škrt.

Kdo vé kaj, kje se nahaja sedaj Katarina Bremec iz Lokovca št. 219, ki je bežala od doma v enaštri soški bitki? Naslov bi rad izvedel Stefan Bremec, K. k. I/V. Feldkomp., Freiw. - Sch. Baon. (vojna pošta se izve v našem uredništvu).

Kdo vé kaj? Družina Pahor se je do zavzetja Gorice nahajala v mestu, oziroma na Rafutu (Via Ronchi delle Vigne). Bežali so 8. avgusta 1916. Je sedanje bivališče mi ni znano. Kdor kaj o imenovanju družini vé, naj blagovoli sporočiti na sledeči naslov: Humar Marija, K. k. Flüchtlingslager 38/L, Bruck an der Leitha.

Našim gospodinjam!

Vojakom na bojiščih nedostaje perila! Vojno ministrstvo Vas prosi, da priskočite na pomoč. Vsaka izmed Vas ima v svojih skrinjah in omarah še kakšno stvar, ki je sama ne potrebuje neobhodno. Tu leži še srajca, ki je možu premahovna, tam hlačiše, katerim je sliho odrasel, nogavice, ki jih hčerka ne oblače več, namizni prt, ki je raztrgan, zavoj krp, ki ste jih svoj čas spravila v kot, ker ste bila preštedljiva, da bi jih bila zavrgla. Vsaka stvar, ki se da porabiti, da štiti vojaka pred zimo in mrazom je dobra — cela in raztrgana, nova in stara.

Vojno ministrstvo prosi za vojake. Zima pritiska in v zakopih, v strelskih jarkih je mraz. Tam se nahajajo Vaši možje, sinovi, bratje, vnuki in vsi pričakujejo od Vas, da bodele dale, kar le morete pogrešati.

Te dni pobira mladina pod nadzorstvom svojih učiteljev perilo za vojake. Ko potrkajo zbiratelji na Vaša vrata, odprite srce in roke za naše vojake.

Gospodinje, žene z Vašo pomočjo se bo zbirka perila sijajno obnesla!

Dnevne vesti.

— Vojna odlikovanja. Z vojaškim zaslužnim križem tretjega razreda z vojno dekoracijo in meči je odlikovan Ljubljanečan Maks Smerdu, rezervni poročnik 2. gor. strel. polka, prizeljen 11. stoltnji v visokem gorovju. Rezervnemu poročniku 7. lovskega bataljona Josipu Vojnarju je znova sporočeno Najvišje pohvalno priznanje ob podelitvi mečev. Isto odlikovanje je dobil rezervni poročnik Ladislav Mlakar 2. gor. strel. polka, dodeljen 152. infant. bataljonu.

— Odlikovan po smrti. Črnovojniški nadporočnik Josip Spaček črnov. p. št. 27, je odlikovan v priznanje hrabrega in uspešnega obnašanja pred sovražnikom z vojaškim zaslužnim križem 3. razreda z vojno dekoracijo in meči.

— Pri domobranski intendanci vojaškega poveljstva v Gradcu je imenovan enoletni prostovoljec narednik Anton Petelin 2. gor. strelskega polka za domobranskega račun. praktikanta.

— Odlikovani orožniki. Stražni mojstri dežel. orož. povelj. 12 Martin Abram, Fran Debevec in Rudolf Seme so odlikovani s srebrnim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje.

— Odlikovanje župnika v Horjulu. Župnik v Horjulu pri Ljubljani Josip Pristov je odlikovan z zlatim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje in priznanje posebno patriotičnega in požrtvovalnega delovanja v vojni.

— S častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje so odlikovani: davčni eksekutor Josip Schweiger v Novem mestu, delavec v usnjarni v Trzinu Fran Ahačič in železničar Pavel Iskra v Ljubljani.

— Umril je na svojem gradu pri Dobu vpok. feldmaršallajtnant baron Artur Lederer, star 76 let.

— Pisatelj dr. Ivan Lah nam piše iz Melka m. dr.: ...Jaz sem zadnje čase boljši, rana se suši, a drugače sem še ves za nič: imam sicer berglje, a niti na njih ni mogoče hoditi, ker so noge še popolnoma brez sil. Ko bom mogel sedeti, me morda prepeljejo v Prago, da bom bližje znancom. Tu je vse tude in je moja edina zabava čitanje. S posebnostjo slastno prebiram »Narod«, ki si je pridobil kot žurnalistični prvoročnik za našo stvar tudi med vojaiki velik ugled in ime; ne veste, kako ga vojaiki — v zakopih in v bolnišnicah — čitajo! Knjige je tu težko dobiti, poskušam pa zopet malo pisati. Rasto (naš urednik g. Pustoslavšek — op. ur.) se mi je oglašil tam nekje iz onih krajev, kjer sem pred pol letom hodil jaz. Prisrčno pozdravljam prijatelje in tovariše — Vaš dr. Ivan Lah.

— Iz italijanskega vojnega vjetništva se je vrnil kot invalid desetnik Josip Kamnikar, doma iz Laverce pri Ljubljani. Nahaja se sedaj v bolnišnici v Lincu (Reservespital Nr. 2, Abt. I. auf dem Römerberg, Linz), odkoder nam piše, da se mu je v Italiji jako slabogodilo.

— Vsem znanec in prijatelj poslija 30. avgusta na poti v Srednjo Rusijo iz Kijeva srčne pozdrave nadporočnik Franc Zupančič, geometer iz Kranja. V hudem boju severno Focani v Rumuniji zbran 9. avgusta t. l.

— Od naših oslepelih vojakov smo dobili pismo, katero piše v slepski pisavi Peter Jamnik iz Odilenblindenheima v Gradcu. Pismo se glasi: Nekaj tednov je že minilo, odkar smo prišli z dopusta. Lepe dni smo preživeli v svojem millem domačem kraju. Te dni smo prejeli doposlanih 18 K, kar nam svedoči, da se nas tudi še sedaj v domovini blagohotno spominjate. Prosim, izrecite našo zahvalo velečenjeni gospodični, ki je ta znesek darovala. Ob tej priliki se zahvaljujemo tudi vam, ker ste nam v našem cenjenem listu odredili častno mesto. Sedaj sprejmite mnogo lepih pozdravov od vsih slovenskih oslepelih vojakov, posebno pa od mene, Petra Jamnika, ki vam to pismo pišem. Gradec, 9. vinotoka 1917. — C. sestra Klara Verhunc dostavlja temu pišmu: Hvala Bogu, zanimanje za naše oslepele vojake je po slovenskih časniki prešlo med naše tako dobro slovensko ljudstvo. Vsak vojak ima v hranilni knjižnici nekaj stotakov. Nekaj jih pa še jaz hranim za tiste reveže, katerim bo vojka vzela luč očesa. Saj žalibog se bo številni naših slepcev, kakor poročajo bolnišnice, zopet precej povečalo. Dal Bog novih dobrotnikov! — Darila rade volje sprejema in oddaja svojemu namenu upravištvu našega lista.

— »Slovenska Matica.« V zadnjih dneh je pristopilo k »Matici« spet nekaj ustanovnikov. Eden od teh, ki nečajo biti imenovani, je vpisal kot ustanovnico svojo obitelj in plačal za to 200 kron, ostali so dali po 100 K. Neimenovan ljubljanski veletržec je poslal »Matici« 1000 kron kot darilo. Drug neimenovan dobrotnik je daroval potom Jadranske banke 500 kron, več jih je podarilo manjše svote. Vsem tem bodi izrečeno za njihova rodoljubna dejanja na tem mestu iskreno priznanje in globoka narodna zahvala z željo, da bi našli obilo posnemovalcev. Od časa zopetnega delovanja pa do danes je prejela pisarna »Slovenske Matice« 1400 kron udnine 1520 kron ustanovnine in 3482 K daril.

— Zahteve državnih uradnikov. Od bor državnih uradnikov je stavil vladi svoje zahteve, ki gredo v poglavitem za tem, da se uradništvu in slugam dovoli za nabavo oblek in obutvi nabavni prispevek od 1500 K naprej. Oženjenim naj se poleg tega prizna za vsakega rodoljubnega člana še 200 K. Uradniki pa odklanjajo nabavo teh potrebščin in natura. Uradniki pa zahtevajo nadalje tudi najmanj stoo odstotno draginsko doklado na plačo in aktivitetno doklado. Tozadevno posvetovanje posebnega parlamentarnega pododseka s pomožnimi organizacijami uradništva je soglasno sprejelo in odobrilo te zahteve.

— Delodajalci, ne prezirite! Zima je že pred durmi in zasebno uradništvu jo z največjim strahom pričakuje. Vseled neizrecne dragije in skromnih dohodkov si zasebno uradništvu tekom poletja ni moglo preskrbeti niti najpotrebnejšega za preživljanje. Iz poročila na sestanku dne 29. julija t. l. zasebnih uradnikov in uradnic je bilo posneti, ka-

ko klavrne dohodke ima zasebno uradništvu. Slišalo se je tudi, da so nekateri delodajalci ob izbruhu vojne dohodke svojim uslužbencem znižali. Društvo zasebnih uradnikov in uradnic je opozorilo vse delodajalce na ta nedostatek potom resolucije, sklenjene na tem sestanku. Priznati moramo, da je do danes sprejelo društvo od 75% svojih članov obvestilo, da so delodajalci vpoštevali v resoluciji navedene stvarne argumente in svojim uslužbencem ali regulirali plačo ali pa dovolili primerno draginsko doklado. Le nekateri delodajalci — žal — da še danes niso uvideli potrebe, regulirati prejemke uradništva in se sklicujejo na zmanjšano delo. Take opozarjamo, da so danes doseženi dobički neprimerno višji kot v mirnem času in da je mizerija zasebnega uradništva dosegla višek. Najbolj žalostno pa je, da nekateri onih delodajalcev, ki so začetkom vojne svojemu uradništvu prejemke znižali, mu do danes še niso dali za to nobene odškodnine oziroma povračila. Te posebej prosimo, da se naj ne uvrščajo med naše politične nasprotnike in naj ne uporabljajo njih izstradalno politiko. Javnost bi jih gotovo ostro obsodila. Vse delodajalce pa najvjudneje prosimo, da pomagajo svojim uslužbencem v tem času stiske, da ne bodo pomikanja in mrazu bolehalo in umirali. — Društvo zasebnih uradnikov in uradnic v Ljubljani.

— Povodom smrti dr. J. E. Kreka so došli od vseh strani »Zadružni« in »Gospodarski zvezi« razne sožalne izjave, izmed katerih omenjamo zlasti sledeče: Nadbiskup Bauer iz Zagreba brzojavlja: Povodom neočekivane smrti Vašeg dragog predjednika, narodnog zastupnika dra Kreka primite moje iskreno saučesje! — Srbski predsednik razpuščenega bosanskega sabora Danilo Dimović iz Sarajeva piše: Duboko me je potresla Vaša brzojavna vijest o smrti odličnog rodoljuba slovenačkog dra Janeza Kreka. — Vremena su teška, velika i odlučna. U tim vremenima potrebna nam je bila obzirna, mudra i odlučna ličnost velikog pokojnika. On je znao šta hoće. On je shvaćao težnje čitavog našeg naroda. Misao narodnog jedinstva Slovenaca, Srba i Hrvata bila je misao voljja njegovog rada. Još ovog ljeta imao sam veoma često prilike da u jugoslovenskom klubu rasgovaram sa velikim pokojnikom. Nakon svakog tog rasgovora otišao sam jači u nadama i čvršći u vjeri naše narodne budućnosti. Koliko sam od njega slušao velikih, praktičnih misli! Po njegovom raslaganju svi zamršeni problemi rasplitali su se jednom mirnom, rasumljivom i prirodnom lakoćom. Veliki pokojnik bio je prava, velika i čista slovenačka duša! Gubitak njegov veliki je udarac za Vaše slovenačke gospodarske organizacije, a gubitak je to za vse nas južne Slovence! Kada se jednom ostvare naši narodni ideali, biti će duh Janeza Kreka među nama, da mu zadovoljine i buduće generacije za njegov doprinosi rad reknou iskreno: Hvala Ti, veliki pokojniče! — Dr. Ertl, tajni svetnik in sekcijški šef v poljedelskem ministru, piše: Globoko potri vsem novice o smrti Vašega visokozaslužnoga predjednika, gospoda poslanca dr. Kreka, ki sem ga visoko cenil, prosim, da sprejmete izraz mojega iskrenega sočustvovanja. — Sožalne izjave so poslali nadalje: Splošna zveza kmetijskih zadrug na Dunaju. — Mons. Bulić iz Splita. — Zadružni Savez u Splitu. — Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani, Zadružna centrala v Ljubljani, Zadružna zveza v Celju, Goriška zveza gospodarskih zadrug in društev, Gospodarska zveza za Istro, Zveza kmetijskih zadrug štajerskih v Gradcu, c. kr. kmetijska družba kranjska, trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko, Kranjska deželna banka, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljanske podružnice Jadranske banke, češke industrijalne banke, kreditnega zavoda, splošne prometne banke in veliko število posojilnic in drugih zadrug. V teh izjavah se slavi pokojni dr. Krek kot največji buditelj narodno - gospodarskega življenja na Slovenskem, kot prvi zadrugar, kot človek zlatega srca, čegar spominu je domovina dolžna veliko hvalnostno.

— Občni zbor dijaškega podpornega društva »Domovine«, se je vršil v nedeljo 14. t. m. v nedeljo 14. t. m. v mestni posvetovalnici ob precejšnji udeležbi članov. Zborovanje je otvoril predsednik dr. Karel Triller, omenjal težkoče, v katerih mora društvo delovati ter se spominjal umrlih dobrotnikov in članov: ustanovnika stoltnika Maselja, trgovca Mejača, prof. Peruška, dvornih svetnikov Levca in Hubada, Martina Kržeta iz Sodražice in Marije Piršič iz Ljubljane. Tajniško in blaginjsko poročilo je podal prof. Breznik. Društvo je ves čas vojne podpiralo dijake z opoldansko in večerno hrano. Njihovo število z vsakim letom narašča. Dočim je bilo podpiranih v lanskem šolskem letu 52 dijakov, je njihovo število naraslo letos na 68 iz vseh ljubljanskih zavodov. Dobivali so hrano ali brezplačno, ali proti znižani ceni — za hrano je izdalo društvo v preteklem šolskem letu 7230 K 72 v. Društveno delovanje se omogočili člani, razni podporniki in javni zavodi (občine, hranilnice in posojilnice in deželni odbor), katerim na čelu stojijo mestna občina Ljubljanska, kmetijska posojilnica in Ljubljanska kreditna banka. — Tudi deželni odbor je prispeval letos prvič 200 K. Občni zbor jim izreče toplo zahvalo. Pro račun za prihodnje šolsko leto kaže 24.000 kron izdatkov, ki jih bo moralo dobiti društvo, če bo hotelo, kolikor je to v sedanjih razmerah sploh mogoče, blaziti lakoto slovenskega dijaštva. Pri slučajnosti stih je predlagal tržni nadzornik g. Adolf Ribnikar, naj začne zbirati društvo font za svoj dijaški dom, ki postaja od leta do leta bolj potreben ne samo za revnejše dijake, marveč tudi za premožnejše sloje. Dijaških stanovanj je vedno manj, ali pa so slaba in dijaki brez pravega nadzorstva. Pomagati bo treba tudi sinovom naših invalidov. »Domovina« mora zanje skrbeti. Darujmo v ta namen tozadevno fondu »Domovine«. Po daljši debati, ki je poudarjala še nove razloge za ustanovitev dijaškega doma in v katero so posegli gg. dr. Triller, dr. Pestotnik, prof. Jeran, revident Gregorka, dr. Kramer in prof. Breznik, je bil Ribnikarjev predlog soglasno sprejet. Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor: dr. Triller (kot predsednik), ga. dr. Tavčarjeva, ga. dr. Pirčeva, dr. J. Demšar, nadzornik Ribnikar (kot podpredsednik), Ivan Tavčar

(gospodar), prof. Breznik (blagajnik), prof. Jeran (tajnik) in dr. Sajojce; za pregledniške pa: tovarnar Ivan Bonac, revident Mirolav Gregorka in poštni kontrolor Ivan Podgornik.

— Pritožbe proti vojnim dajatvam (§ 33. vojnodajatvenega zakona) se morejo vlagati že sedaj in ne šele tekom šestih mesecev po vojni. Stranka stori najbolje, ako priloži pritožbi prepis celotnega zapisnika. Pritožbe se imajo sestavljati samo na predpisanih tiskovinah, ki se dobe pri okr. glavarstvih, v Ljubljani na magistratu v pisarni nagistratnega ravnatelja.

— Poštni promet z avstro - ogrskimi državljani v Španiji. Vseled privolitve francoske vlade se morejo pošiljati čez Francijo na avstro - ogrske državljane v Španiji, ki niso vojni vjetniki ali pa internirani kakor tudi od teh pisma in poštne dopisnice. Te pošiljke smejo vsebovati samo rodbinske vesti in morajo biti označene na naslovni strani z različno pripombo »Familien-sendung« ali pa »Nouvelles de famille«. Pisma naj bodo kolikor mogoče kratka.

— V Bukovini poslujejo zopet: 1. za navadni pisemski poštni promet poštni uradi: Bobestie, Idzestie, Komarestie Slobodzia, Kuczumare, Stefanowka in Unter Stenestie; 2. za promet z poštnimi nakaznicami in za pošto hranilnični promet poštni urad Breza in 3. za promet z zaviti in omenjenem obsegu poštni urad Wizznitz ob Cseremošu.

— Sukanec za čipkarice v Idriji in okolici na razdeljeval g. katehet Franc Oswald, onim v žirih in okolici g. župnik Josip Logar, za železnice in zallog županstvo v železniki. Prosilke naj se zato v teh krajih obrnejo osebno do navedenih po-verjenikov.

— Brošura Die Abgrenzung im Süden stane po pošti 1 K 42 vin, Dobiva se v »Narodni knjižarni« in pri Schwentnerju v Ljubljani. Denar naprej.

— Novost za naše mesto. V Ljubljani smo dobili novo, malo a zelo praktično podjetje. Nek tujakinja naseljenec si je umislila malo cirkularno žago na motor s bencinom. Vse skupaj je na samotež štirikolesnem voziku, ki se lahko pripelje kamor se hoče. Podjetnik s to žago strankam dva žaga. Pri motorju sta zaposleni dve moči, toda bi silo zadostovala tudi ena. Delo gre zelo naglo izpod rok in kar je še največ, pride stranki tudi cenejšje, kakor če bi naša drvarja z ročno žago. Opažati je še takoj v začetku, da ima podjetnik dovolj naročil.

Hijena. Graškemu »Tagblattu« so nadajali socijalni demokrati pred vojno radi neke umazane afera čeden primetek »Schuf-tenblatt«, graški »Tagespost«, karakteristično »das dumme Blatt von Graz«, a mda na vsenemski »Marburger Zeitung« ima gotovo najlepši predikat in sicer »Schmier-öl - Zeitung«. Tik pred vojno je dolžila »Marburger Zeitung« par znanih mariborskih Slovencev veleizdaja. Takrat je bil poznan urednik, ki je bil oni članek podpisal, da naj svoje direktne dolžitve vsaj za silo podpre z dokazi, če ne, mu gre edino prava označba — suft. Cas, 14 dni, je votel, »Marburger Zeitung« se ni zganila. — Poslanec dr. Iv. Krek je mrtev. Njegovo smrt obžaluje vs naš narod. Spominu velikega moža se klanja danes vse: prijatelj in neprijatelj. Smrt je pojem, ki izjednačuje. Je to staroznano pojmovanje, ki so si je bili osvobodili tudi najdivlješi narodi rasun mariborske, renegatsko vsenemške hlike, ki se zbira krog »Marburger Zeitung«. Leto piše v izdaji z dne 11. oktobra med drugim sledeče, o umrlem dr. Kreku: ...ein Geistlicher und einer der wildesten Ruffer nach dem selbstständigen südslavischen Staate ist gestorben ... Das Leben dieses Wendenpriesters hat sich verzehrt in all-slawischen Feuer und in Feindschaft gegen unser Volk und die Agitatoren Grosserbines sahen in ihm einen ihrer stärksten Schrittmacher. (Po naše: ... duhovnik in eden najdivljejših kričavev po samostojni jugoslovanski državi je umrl ... življenje tega (Wenden = pevika) duhovna se je ugnabljalo v panslavičnem ognju in sovraštvu napram našemu narodu in agitatorji Velebsije so videli v njem svojega največjega prvoročitelja.) Bodi nam dovoljena opazka, da smo napadali te vrste samo za tiste, ki naših narodnih nasprotnikov, nečajo poznati drugače, kakor kot osebe, torej za tiste, ki nečajo poznati — kulture teh ljudi!

Maribor. Pomanjkanje plina postaja zopet prav občutno. Gostilne in restavracije morajo že ob 10. zvečer zapirati in kavarne ob 11. Kljub tolikšnemu prihranku, pa javlja vodja planarne, da bode prenehala v kratkem obratovati, ker nimajo premoga. Da se vse vsaj za silo še zavleče, so premoški rekvirirali pri zasebnikih in celo učnim zavodom so ga odvzeli. Za žole postaja sedaj položaj naravnost nevarčen. Kako naj vzdrže pouk v popolnoma nekurenih sobah. Mladina trpi že pod težo vsakdanjega pomanjkanja, mrzle sobe pa gotovo ne bodo dvignile veselja do pouka. — Mestni vodovod zopet za silo obratuje. Pravijo tudi, da je južna železnica za svoje lastne vodne potrebe pripravila samostojno sesalko na koroskem kolodvoru. Pomanjkanje vode je trpelo ravno mesec dni. Sreča, da ni bilo nobenega požara. — Vinska letina se je letos tako dobro in obilo obnesla, da so posestniki vinogradov mestoma v veliki zadregi. Manjka namreč posede na eni strani, na drugi pa je odvoz vina oziroma mošta nemogoč, ker železnica ne more prevažati blaga. Tudi dovoz posede je nemogoč. So vinogradniki, ki se še danes z veliko skrbjo vprašujejo, kaj bode, kajti vse, kar je le kolikšak »posoda«, je že v vporabi. Če ne bodo kmalu bolje s prometom, bode nastala vinogradnikom prav občutna škoda.

Graška planarna bo v sredo ali četrtek ustavila obrat.

Kino Ideal. Spored za danes 16. oktobra. Uprizori se prvi film znamenite Fantomove detektivske serije »Ramara« v petih delanjih; Erik Kaiser - Titz v glavni vlogi. Sporedu je še dodana enodejanska burka »Borba za lični ključ«. Predvaja se do petka, dne 19. oktobra. Za mladino neprimerno. Predstave od 4. popoldne dalje, zadnja ob 1/2 9. zvečer. — Kino Ideal.

Legubljena je bila zlata zapestnica s rdečim kamnom na poti od Sv. Jakoba čez Mestni trg do frančiškanske cerkve. Pošteni najditelj naj jo odda proti dobri nagradi v našem upravištvu.

Aprovizacija.

† Določitev najvišjih cen za nadrobno prodajo svežega zelja. Po ukazu deželnega predsednika z dne 14. oktobra, se v nadrobni prodaji za 1 kg svežega zelja ne sme zahtevati ali plačati višja cena kot 56 vin.

† Cene drož. C. kr. komisija za preizkuševanje cen je z dopisom z dne 9. septembra 1917, št. 2489, sklenila, za nadrobno prodajo drož sledeče vodilne cene: Za čiste, sveže in zdrave drože: 1. pri prodaji 1/2 kg in čez a) 2 K 30 vin, za kilogram, če se blago vzame v prodajalni; b- 2 K 50 vin, ako se blago dostavi na dom. 2. Prodaja na dekagram: 4 vin, za dekagram, ako je prodajalna ob železniški postaji; 5 vin, za dekagram, ako prodajalna ni ob železniški postaji in 6 vin, za dekagram, ako je prodajalna v vojnem območju.

† Krompir za II. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala v sredo dne 17. in v četrtek dne 18. oktobra iz svojega skladišča na Dunajski cesti strankam II. okraja krompir. Določen je tale red: V sredo dne 17. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 1 do 100, od 9. do 10. št. 101 do 200, od 10. do 11. št. 201 do 300. Popoldne od 2. do 3. št. 301 do 400, od 3. do 4. št. 401 do 500, od 4. do 5. št. 501 do 600. V četrtek dne 18. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 601 do 700, od 9. do 10. št. 701 do 800, od 10. do 11. št. 801 do 900, popoldne od 2. do 3. št. 901 do 1000, od 3. do 4. št. 1001 do 1100, od 4. do 5. št. 1101 do konca. Vsaka oseba dobi 10 kg po 30 v. Držite se reda!

† Špeh za VII. okraj. Stranke VII. okraja prejmejo špeh v sredo, dne 17. oktobra in v četrtek dne 18. oktobra na Poljanski cesti št. 15. Določen je tale red: v sredo dne 17. t. m. popoldne od 2. do 3. št. 1 do 200, od 3. do 4. št. 201 do 400, od 4. do 5. št. 401 do 600. V četrtek dne 18. t. m. dopoldne od 8. do 9. št. 601 do 800, od 9. dalje št. 801 do konca. Vsaka oseba prejme 1/4 kg, kilogram stane 8 K 80 v. Prinesite s seboj poleg novih nakazil za mast tudi mesečne maščobne nakaznice.

† Špeh za VIII. okraj št. 1 do 500. Stranke VIII. okraja dobe na nova nakazila za mast št. 1 do 500 špeh v četrtek dne 18. t. m. dopoldne na Poljanski cesti št. 15. Od pol 10. do 10. pridejo na vrsto št. 1 do 100, od 10. do 11. št. 101 do 300, od 11. do 12. št. 301 do 500. Ostale stranke prejmejo špeh pozneje. Vsaka oseba dobi 1/4 kg; kilogram stane 8 K 80 v. Poleg novih nakazil za mast prinesite s seboj tudi mesečne maščobne karte.

† Zelje za prve tri uradniške skupine. Mestna aprovizacija bo oddajala v sredo dne 17. oktobra dopoldne v cerkvi sv. Jožefa prvim trem uradniškim skupinam zelje. Od 8. do 9. prva skupina št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do konca, od 10. do pol 11. druga uradniška skupina, od pol 11. dalje tretja uradniška skupina. Vsaka oseba dobi 1 kg; kilogram stane 80 v. Četrta uradniška skupina pride pozneje na vrsto.

† Sadje za Vič. Občani Viča, ki imajo rumene izkaznice ubožne akcije, prejmejo sadje v sredo dne 17. t. m. popoldne v deški šoli na Ledini. Določen je tale red: od pol 2. do pol 3. stranke z izkaznicami B, od pol 3. do pol 4. stranke z izkaznicami C št. 1 do 200, od pol 4. do pol 5. stranke z izkaznicami C št. 401 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg; kilogram stane 40 v.

† Rekvizicije na Kranjskem. »Slovenec« poroča, da je bil dr. Šusteršič v soboto pri ministru Höferju, ki je izjavil, da mora Kranjska svojo potrebo glede krompirja sama pokriti ter oddati še 400 vagonov krompirja za armado. Drugim deželam Kranjska ni obvezana dajati krompirja. Morebitnemu pomanjkanju da se bo odpravilo. Nadalje je izjavil minister, da je višje armadno poveljstvo zagotovilo, da bo vojna uprava tekom novembra začela Kranjski vračati krmo.

Razne stvari.

* Velikanski požar je uničil v kraju Dole na Francoskem ogromno zalogo moka in drugega živeža. Škode je več milijonov.

* Skrajšane seje. V Königsbergu na Pruskem je občinski svet odredil, da vsak govornik vsled pomanjkanja kuriva sme govoriti samo pet minut, seje in skupščine smejo trajati največ dve uri.

* Obsojen je bil pred dunajskim vojaškim sodiščem poročnik - inženir dr. Dittmar, ki je kot referent za kavčuk v vojnem ministertvu si z raznimi goljufijami skušal pridobiti premoženje. Dobil je 2 meseca zapora.

* Lov na zakotne trgovce v Berlinu. Tudi v Berlinu je polno zakotnih trgovcev, ki si polnijo svoje žepce in izpraznjujejo žepce občinstva, ki grozno trpi vsled draginje. Kriminalna policija je napravila zopet lov na zakotne trgovce in jih vjela nad 20 ter zaplenila mnogo raznega blaga.

* Umri na odru. Pred dnevi so v Buimpešti proslavljali stoletnico rojstva madžarskega pesnika Tompe. V gledališču so igrali njegovo dramatično sliko »Umira-joči«. Igralec Julij Elias, ki je igral glavno vlogo, je med predstavo umrl. Na koncu slike so videli, da je Julij Elias ne le predstavljaval umiranje, ampak da je res umrl.

* O bestialnem roparskem umoru v Osejku smo pred kratkim poročali. Umorjena je bila 55letna trgovka Marija Hosu, strašno je bila razmesarjena in roke so jej bile odrezane. Umor sta izvršila železničarja Fran Tešner, roj. 1899, in Demeter Kreniceanu, rojen 1898. Tešner je svoji žrtvi vrniti nož v grlo. Denarja sta vzela okoli 12.000 K. Umorila sta jo zvečer okoli 9. ure na njenem stanovanju.

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal gospod Avg. Drukar, c. kr. notar v Gornjem gradu znesek 70 K — kot dar »Gornjegrajskih prijateljev« namesta venca na krsto umrlemu Antonu Turnšku v Nasarjih. Iskrena hvala!

* Slovenska Matica. Na boljšo so se spomnili na Matico in ji poslali udarno tilo gospodje: Kosmač Feliks, Jordan Rudolf, Ogrin Jožef, Babnik Mihael, Košir Anton in Štular Ivan. Nekaj dni prej je poslala s fronte Matici udarno 60 zavednih slovenskih fantov v znesku 252 K. Vsem lepa hvala in čast!

Mesto venca na krsto svoje hčerke Katarine, učenke 5. b razreda mestne slov. dekliške osemrazrednice, je daroval gospod Alojzij Novak 20 K za revne učenke omenjene šole, za kar se mu vodstvo najtopleje zahvaljuje.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Sprejem pridno, pošteno in čedno
natakarico.

Plača po dogovoru. Dako Makar, Motika.

Vajenec

iz boljše hiše, se išče za trgovino
mešane stroke N. Friedrich v Središču
Štajersko. 3437

Dve prodajalki

izurjeni v medni trgovini, ne premladi, se
sprejemata v trgovini Pavel Magd.

SIRKE

Približno 100 kg, za izdelovanje krtač ali
metelj, ima napredaj Fran Vipanec,
Dornava p. Močjanec, Štajersko.
Prosi se za pogoje in ceno. 3542

Gospodično

najraje učenke nižjih razredov za sprej-
mo na hrano in stanovanje k neki
družini, takoj ali s 1. novembrom, 3537
Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Dobro ohranjen

RESERVAR za vodo

se kupi. — Ponudbe na: Hotel
„Sion“, Ljubljana. 3522

Pridna in poštena

služkinja

za vsa dela, ki zna tudi nekoliko kuhati,
se sprejme takoj. — Ponudbe s sliko na
naslov ga Miha Mell, trgovčeva soproga,
Trbovlje 1, Štajersko. 3540

Restavracija

dobro ideja, blizu koledvora v večjem
mestu na Kranjskem, se odda v najem
ali v zakup. — Pismene ponudbe pod
»Restavracija 1917/3539« na upravništvo
»Slovenskega Naroda«. 2500

Prodajam dve visoki in točki

KOBILI

za vsako najtežjo vožnjo. — Marija
Rudolf, Črni vrh št. 16, pri Idriji.

Večje število zidarjev

s dobrim zasluzkom, poleg stano-
vanja in prehrane sprejme
tovarna strojilnih snovi Kurka &
Wildi v Polzeli pri Celju. 3466

TRGOVEC

ali izobražen narodnjak, kateri bi bil
zmožen, se udeležiti dobičkanosnega
podjetja na Sp. Štajerskem, z mogoče
20—30.000 K ali tudi manj, se naj
oglasi v upravi »Slovenskega Naroda«.

Šenitna ponudba.

Orožniški stražmojster se želi
seznaniti z gospodično pod 30 let
staro, poštenih starišev, ter primernim
premoženjem. — Pisma pod »Soča/
3540« na upravo »Slov. Naroda«.

ČEVLJI

Glorija usnjeni čevlji iz črne ali rjave
teletine, s konjskimi, boks ali Chevreaux
gornjimi deli s črnimi lesenimi podplati. —
Derby-čevlji na trakove v lepi in trdni izvedbi

Cene na drobno:
št. 27—35 za otroke K 23-75,
št. 36—40 za ženske K 31-40,
št. 31—46 za moške K 35-80.
Material, delo in cene po postavnih pred-
pisih. Pri naročilu naj se naznani velikostno
številko ali dolžino stopala. — Pošilja po
povzetju. 3402

Glorija zaloga čevljev
JAK. KÖNIG, Dunaj III.,
Blütengasse 9

Veliko denarja zaslužite!

Trgovci, drogist, krčmarji itd.
z prodajo, najfinišnega, zdravnju
neškodljivega:

„Tobakona“

Najboljša primes tobaku.

Puši se lahko tudi sam.

140 paketov (prodajna cena 50 v) K 50—
140 " " " 1 K 100—
140 " " " 2 K 200—
Vse franko iz Prage proti povzetju.

V. Jan, tovarnar, Praga.

Naročila sprejema:

Rudolf Cotič, zastopnik,

Vrhnika. 3541

Zahtevajte cenik drugih predmetov.

Sluga za trgovino

se sprejme takoj, pod ugodnimi pogoji.
Vpraša se Dunajska cesta 20, Deronda.

Deček

star 5 let, brez očeta, se odda za svojega
k dobri rodbini. Obrniti se je na Nežo
Štenc, Ljubljana, Mostal trg št. 1.

Dva tisoč delavcev

iščem za delavnico Pavcic & Komp.
Poizve se v gostilni »ostantinospoli, miza
Kandelari, Reka, pri gospodu Fabianu.

KONTORISTINJA

z dveletno prakso in ima tudi vajo v engros
trgovini, želi z 15. novembrom spre-
miti mesto. — Ponudbe pod »št. 1000/
3534« na upravništvo »Slovensk. Naroda«.

Iščem v najem

PIANINO

eventuelno tudi klavir. Mesečno 20—30 K
najemnine. — Ponudbe pod »Piano 125/
3513« na upravništvo »Slovensk. Naroda«.

Sveža jajca

se oddajo za sladkor.

Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«. 3516

Deč tesarjev

in mizarjev

proti dobremu plačilu sprejme ANTON
STEINER, Ljubljana, Jeranova ulica 11.

Kiša z malim posestvom

v kakem trgu na Dolenjskem ali Spod.
Štajerskem, se kupi. Prijazne ponudbe
naj se pošljejo pod »Kiša/3507« na uprav-
ništvo »Slovenskega Naroda«. 3570

Kuharica in dekla

iz doma se takoj sprejme k boljši hiši
blizu Ljubljane. Plača po dogovoru. 3452
Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda«.

Kupi se vsaka, tudi najmanjša, množina
dobro posušenih

olupkov od hrušek in jabolk

vsako posebej po 2 kroti kg in dobro
posušene prešene od hrušek in jabolk
po 80 v. kilogram. Ponudbe in pošiljatev
se prosi na na trdnjo Fran Kos, Ljubljana.

Hmeljske vreče

stare še uporabne, kupi v celem 500
komadov po ugodnih cenah, Prvo
štajersko skladišče za hmelj v
Zalcu. Ponudbe najdalje do 1./XL tl.

Prodaja se dobroohranjena črnopleskana

dvovprežna kočija

brez svetilk in zavore po primerni ceni.
Vprašati je pri Geisselreiter, Laški
trg, Spodnje Štajersko.

Obrino pomožno društvo v Ljubljani naznanja
pretužno vest, da je 14. t. m. umrl njegov mnogoletni veleza-
služni odbornik in blagajnik, gospod

Karel Žužek

posestnik in pekovski mojster v Ljubljani.

K večnemu počitku ga spremimo dne 15. t. m. ob 3. uri
popoldne z njegovega doma v Sv. Florijana ulici št. 8.

Njegovo neumorno, uspešno delovanje v prid našemu
zavodu, združeno s čistim značajem, dobrim srcem in z izredno
osebno ljubeznjivostjo nam ohrani blagega tovariša v trajnem
spominu.

Lahka mu bodi zemljica!

V LJUBLJANI, dne 14. oktobra 1917.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem preža-
lostno vest, da je naša iskreno ljubljena mati, oz. stara mati, sestra in teta, gospa

IVANA SAJOVIC roj. MALENŠEK

v soboto ob 9. uri zvečer, previdena s svetimi zakramenti, v starosti 72 let
mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage rajnce bo v Pijavcah v torek dne 16. t. m. ob 8. uri
zjutraj s sveto mašo, kjer se truplo položi začasno na pokopališče sv. Gabriela.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Blago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Kranj - Tacen - Pijavce, dne 15. oktobra 1917.

Globoko žalujoči rodbini: Sajovic-Malenšek.

Plačilna natakarica
dobro izveščana, se sprejme takoj
v kavarni „Central“, Štefan Miho-
lič, Ljubljana. 3517

Prodaj
hišo z vrtom in blevom.
Primožič, Radovljica.

Jubilejne ustanove.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko razpisuje za leto 1917:

a) osemnajst cesarja Frana Josipa ustanov (8 po 50 K in 10 po 20 K) za uboge onemogle obrtnike vojvodine Kranjske; b) štirinajst cesarja Frana Josipa ustanov (4 po 50 K in 10 po 20 K) za uboge onemogle obrtnike in trgovce vojvodine Kranjske; c) pet cesarice Elizabete ustanov po 40 K za uboge onemogle vdove kranjskih obrtnikov ter d) pet cesarja Frana Josipa ustanov po 20 K za uboge onemogle vdove kranjskih obrtnikov in trgovcev.

Prošnje naj se pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani do 10. novembra 1917. Priloži naj se jim od občinskega in župnijskega urada potrjeno dokazilo, da je prosilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma, da je prosteljica onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

Št. 14.993.

3530

Razpis ustanove za reveže.

Mestni župan ima za letos oddati 12 mest Cesar Franc Jožefove jubilejne ustanove za mestne reveže, in sicer dve mesti po 50 K, deset pa po 40 K.

Pravico do te ustanove imajo oni mestni (v Ljubljano pristojni) reveži, ki ne uživajo stalne podpore iz mestnega ubožnega zaklada.

Prošnje, ki morajo ustanovo natanko imenovati in imeti prošilčevo ime in stanovanje zapisano razločno, je vlagati do konca oktobra 1917 v vložnem zapisniku mestnega magistrata.

Osebo obiskovanje referenta naj se opusti.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 11. oktobra 1917.

Trgovci! Gostilničarji!
KOCKE za juho!
selo dobre vrste, 1000 na 27 krom, Najboljša kocka za juho, 1000 kock 40 K. Najboljša kocka za krom-juho, 1000 kock 40 K pošilja proti povzetju ali predplačilu trdnika
IVAN UREK, Ljubljana,
Mestni trg št. 12. 3196

RAZGLAS.

Občni zbor

Prve dolenjske posojilnice

registrirane zadruga z neomejeno odgovornostjo

v Metliki

se sklicuje s tem na dan

10. novembra ob 9. uri dopoldne

v zadrugo pisarno v Metliki h. št. 15

z dostavkom, da ako k temu občnemu zboru v smislu § 34 zadrugnih pravil ne pride dovolj povabljenih članov s predpisanimi deleži, se bode vršil na istem mestu in z istim dnevnim redom čez pol ure drug občni zbor, ki bode sklepal brezpogojno.

DNEVNI RED

občnemu zboru je sledeči:

1. Nagovor načelnika.
2. Poročilo načelnika glede letnega računa za leto 1916.
3. Poročilo nadzorstva glede letnega računa za leto 1916.
4. Odobrenje računskega zaključka za leto 1916.
5. Slučajnosti.

V Metliki, dne 29. septembra 1917.

3535

Načelnstvo.

CUNJE
vseh vrst odreke, stare in nove, kakor vse druge vrste pavlinate in volnene omaje, žakljavine, odeje, vrvi i. t. d. v vsaki množini kupuje po najvišji ceni.
E. KOTZBEK v Kranju.

Usnjarski pomočnik
se takoj sprejme proti dobremu plačilu in hrani. — Ravno tam se sprejme tudi ušonec, proti hrani.
Avg. Terpinc v Kamniku

RAZGLAS.

Pri šestem izrebanju 4 1/2% zastavnih listov serije I. in 4 1/2% komunalnih zadolžnic serije A in B Kranjske deželne banke, ki se je vršilo 15. oktobra 1917, so bile izrebane sledeče številke:

4 1/2% zastavni listi serije I.

po K 10.000 št. 19 in 22;
po K 2.000 št. 20, 24, 25, 31, 83, 93, 100, 109, 125, 144, 156, 161, 171 in 175;
po K 1.000 št. 15, 21, 39, 61, 62, 77, 96, 109, 137 in 175;
po K 200 št. 3, 14, 15, 51, 62, 63, 82, 95, 103, 104, 110, 122, 129, 159, 160, 161, 175, 176, 215 in 247;
po K 100 št. 15, 33 in 37.

4 1/2% komunalne zadolžnice serije A

po K 10.000 št. 73;
po K 2.000 št. 5, 137, 147, 226, 255 in 413;
po K 1.000 št. 64, 113, 428;
po K 200 št. 299 in 489;
po K 100 št. 124, 201.

4 1/2% komunalne zadolžnice serije B

po K 2.000 št. 649, 710 in 731;
po K 1.000 št. 575 in 577;
po K 200 št. 513;
po K 100 št. 236.

Te zastavne liste in komunalne zadolžnice bode izplačevala glavna blagajna Kranjske deželne banke proti vročitvi od 1. januarja 1918 naprej.

V LJUBLJANI, dne 15. oktobra 1917.

Kranjska deželna banka.

Podružnica Ljubljana. **JADRANSKA BANKA** Podružnica Ljubljana.
Delniška glavica: K 12.000.000. Rezerve: okrog K 1.000.000.—.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%.
Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.
KUPEJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd. in srečke c. kr. razredne loterije.

Centrala:
Trst.

Podružnice:

Dubrovnik Opatija
Bunaj Spiljet
Kotor Sibenik
Metković Zadar

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

10

Telefon št. 257.

Potrto najgloblje žalosti, javlja **podjetje Dalmaspoj v Kninu, Dalmacija**, pretresljivo vest o smrti svojega sopodjetnika in predstojnika, gospoda

DR. A. O. SAMOHRD - a

c. kr. stavbnega svetnika in podjetnika v Brnu

kateri je na vrhuncu svoje neutrudljive delavnosti dne 10. oktobra 1917 v Brnu nenadno Bogu vdano preminul. S pokojnikom zgubi podpisano svojega zvišenega in neutrudljivega predstojnika, ki je bil neumoren, redke sposobnosti in nepozabni prijatelj.

Zajamčujemo ti nepozabni spomin, Tvoji sodrugi!

Knin, dne 11. oktobra 1917.

Gradjevno poduzetništvo c. kr. gradj. svetnik Dr. Ing. A. O. Samohrd
& Josip Lončarić i Ing. Matošić, Sakić i drugovi Knin, Dalmacija.

Robert Hönn

c. kr. rač. podčastnik

Ana Hönn roj. Urek

poročena.

Ljubljana, dne 15. oktobra 1917.

3527

Kdo posodi uradniku

9. čin. r. K 16000 po 5%.

S to svoto si misli kupiti posestvo in bi se znesek vknjižil na posveto in razun tega bi se svota prednamovala na plačo na prvem mestu. Na zahtevo bi se pošiljali mesečni obroki upniku naravnost od ravnateljstva.

Ponudbe pod „Uradnik 16/3397“ na upravnishvo „Slovenskega Naroda“ 3397

KONJAK

destilirani iz vina lastnega pridelka. Pri oslabelosti od starosti in želodčnih težavah je iz vina destilirani star konjak že stoletja znano preizkušeno okrepilo. 12 let staroga v 4 politrskih steklenicah pošljem franco za 60 K, mlajšega 3 letnega, čudovito bolečine tolažeče vdrgavalno sredstvo zoper trganje v udih, 4 politrške steklenice 48 K. Vino od 56 litrov naprej, beli rizling in rdeči burgunder à liter K 4.60.

Benedikt Hertl, veleposesnik,
graščina Golice pri Konjicah, Stajersko.

Zastoni

dobi vsakdo na željo moj glavni katalog ourah, zlatinah in srebrinah ter glasbenih orodjih. Violine po K 14—20—25—, dobre harmonike po K 16—25—35—50—. Dvovrstne dujaške harmonike po K 70—80—100—120—, trovrsne po K 180—200—240—280—. Zamenjava dovoljena ali denar nazaj. Razpošilja proti vpslatvi zneska ali po povzetju trdka

JAN KONRAD, c. kr. dvorni dobavitelj, Most
(Brin) šte. 1666, Češko.

Josip Jug

pleskarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska c. 16.

se priporoča cenjenemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Jamčim da delam samo s pristnim firnežem.

Solidna in točna postrožba.

Adrija

fotomanufaktura drogerija,

Ljubljana,
Selenburgova ulica št. 5.

priporoča veliko zalogo

desinfekcijskih preparatov kakor:
Lysol, Lysoform, Kreolin, For-
malin, Formalinove pastilje,
karbolovo kislino, karbolovo apno
itd. itd.

Velika zaloga fotografskih
potrebščin in aparatov.

Klobuke cilindre in čepice
v največjih fazonih in v veliki izbiri
priporoča
IVAN SOKLIČ.
133
Velika zaloga najmodernejših elamnikov.
100. Pristni Panama-elamniki od 9 K do 50 K.

BUKOV GOZD

za izdelovanje drv, kakor tudi gotova drva se kupi po visoki ceni, na Kranjskem ne daleč od železniške postaje. — Vzame se tudi večja njiva v najem v okolici Ljubljane. — Ponudbe: Ljubljana Poštni predal št. 151. 3505

Ludvik Alteneder**Mici Alteneder roj. Deberc**

poročena.

3518

Linz

dne 10. oktobra 1917.

Rakek

Dr. Jos. A. Tomšič

odvetnik

Mici Tomšič roj. Domladiš

poročena.

Ljubljana

dne 15. oktobra 1917

M. Ristrica

3528

Ker se je nekdo dovolil, raztrositi na deželi neresnično vest, da sem opustil svojo trgovino z vegetabilijami, naznanjam, da slej kakor prej, že 37. leto nepretrgoma **kupujem**

SUHE JEDILNE GOBE

in sem — ker so gospodje Leuz, Kordin in Perdan umrli — sedaj najstarejši trgovec z gobami na Kranjskem. Plačujem gobe vedno vsaj toliko, kakor vsakdo drugi. Obenem naznanjam, da imam že 14 let v najemu prejemanje sadeža vseh kostanjevih dreves, rastočih ob javnih potih, drevoredih, na sejnišču in drugih mestnih nasadih v okrožju mestne občine Ljubljanske in sem vsled objavljenega razglašala mestnega magistrata Ljubljanskega z dne 9. oktobra 1917, št. 14 290 **edini pooblaščenec** za prevzemanje

divjega kostanja in želoda

v okrožju mestne občine Ljubljanske. Kupim vsake, tudi največje, če tudi nad 100 vagonov znašajoče množine in plačam za prvovrstno suho blago in sicer **divji kostanj** po K 30— in **želod** po K 70— za 100 kg, postavljeno v vagon na železnični postaji. Kdor bi se branil kostanj in želod oddati, zapade prisilni oddaji tega sadeža za znatno nižjo ceno. Vrh tega se kaznujejo prestopki vsled ministrske odredbe z dne 12. sept. 1917, št. 378 dr. zak. z denarno globo do K 20.000—, ozir. zaporom do 6 mesecev.

V. I. ROHRMANN,

trgovec z gobami, kostanjem, žitom, želodom, raznimi medicinskimi zelišči, cvetjem, lubjem, koreninami l. t. d.

v LJUBLJANI, sv. Petra cesta šte. 28.

PONUDBE

opremljenih predmetih za uniformiranje.

Streffleurjev
Militärblatt
na razpolago.

Prodaja
na debelo in drobno.

V svojem zavodu
nudimo po ugodnih
cenah:

Palčice, kožne ulanke,
Brechos, salonske hlače,
dežne plašče, pelerine,
sweater, perilo, nogavice,
rokavice, ovojne gamaše,
usnjene pasove, čepice, distinkcije,
portepese, znake, sablje,
baljone, zvezde, gumbe,
sukna in vse potrebne prtilikline.

Splošni zavod za uniformiranje
prej BACK & PEHL

:: RUDOLF BODENMÜLLER ::

Ljubljana, Stari trg šte. 8.

Modni salon
Stuhly-Maschke

Židovska ulica šte. 3.
Dvorski trg 1, Ljubljana.

Priporoča največjo izbiro
finih velour-klobukov s
kosmatim robom iz prvovrstnih tovarn »Novega Jičina«, kakor iz baržuna, filca in kotuhovine, ter čepic za dame in deklice.

Popravila točno in vestno!
Velika izbira žalnih klobukov.
Cene razmeroma zelo nizke!

XXXIII. kraljevska ogrska
državna - dobrodelna - loterija

za obče koristne in dobrodelne namene.

Ta denarna loterija vsebuje **14895 dobitkov** v skupnem znesku **475.000 K**, ki se izplačajo v gotovini.

Glavni dobitek 200.000 K v gotovem denarju.

Potem:	10 dobitkov à 250 K	2.500
1 glavni dobitek s K 30.000	20 " " 200 "	4.000
1 " " " " " 20.000	40 " " 150 "	6.000
1 " " " " " 10.000	100 " " 100 "	10.000
1 " " " " " 5.000	200 " " 50 "	10.000
1 " " " " " 2.500	2500 " " 20 "	50.000
5 dobitkov à 1.000 K	12000 " " 10 "	120.000
5 " " " " " 500 K	14895 dobitkov skupaj	K 475.000

Zrebanje se vrši nepretrgoma 6. decembra 1917.
Srečka stane 4 krone.

Srečke je dobiti pri kralj. ogrskem ravnateljstvu lot. srečk v Budimpešti (glavni carinski urad), pri c. kr. generalnem ravnateljstvu srečkovnih loterij na Dunaju, raztega pri vseh poštah, davčnih, carinskih in solnih uradih, na vseh železniških postajah, v mnogih trafikah in menjalnicah itd., tako na Ogrskem kakor tudi v avstrijskih kronovinah. Igralni načrti se pošiljajo gratis in poštne prosto.

Kralj. ogrsko srečkovno ravnateljstvo.

Št. 14.992.

3531

Razpis obrtniške ustanove.

Mestna občina razpisuje za tekoče leto 20 mest **Cesarja Franca Jožefa** **vladarsko jubilejne ustanove za onemogle ljubljanske obrtnike**, vsako mesto po 100 K.

Pravico do te ustanove imajo brez lastne krivde ubožani obrtniki obojega spola, ki so vsaj eno leto v Ljubljani samostojno, na svoje ime (ne kot zakupniki ali namestniki) upravičeno izvrševali kak obrt, ali pa vdove upravičenih obrtnikov, če so po mozevi smrti njegov obrt upravičeno nadaljevale vsaj eno leto.

Prosilci in prosilke, ki prebivajo v Ljubljani, so enako upravičeni neglede na svoje domovinstvo in državljanstvo.

Pri prosilcih, ki niso več v Ljubljani, imajo ob enakih razmerah prednost oni, ki so v Ljubljano pristojni.

Enako imajo ob sicer istih razmerah prednost prosilci, ki ne uživajo zase ali za svoje občinske stalne podpore, meščanske podpore ali pa preskrbe v ubožni hiši.

Prošnje je vlagati do **31. oktobra 1917 v vložnem zapisniku** mestnega magistrata, **osebno obiskavanje referenta se odklanja.**

Prošnji je priložiti obrtni list ali vsaj navesti v njej kolikor mogoče natančen podatek o obrtni zglasitvi. Enako je v prošnji jasno navesti, da se prosi za to ustanovo (ime ustanove glej zgoraj), ime prosilca je podpisati razločno in enako razločno navesti stanovanje.

Vnanji prosilci morajo priložiti prošnji županski ubožni list.

Na prošnje, ki tem zahtevam ne odgovarjajo, se ne bo oziralo.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 11. oktobra 1917.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

„ Delniška glavnica 10.000.000 kron. „

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond okroglo 1.500.000 kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici sedaj v Ljubljani, in Celju.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje

aprovizacijske kredite.